

**KUNTA
LIITTO**

**DELEGOINTIOPAS:
Päätös- ja toimivallan
siirtäminen kunnassa**

Toimittaneet: Ida Sulin & Stiina Torkkel

ISBN 978-952-293-912-8 (pdf)

3. täydennetty painos

© Suomen Kuntaliitto

Helsinki 2024

Suomen Kuntaliitto

Toinen linja 14

PL 200, 00101 Helsinki

Puhelin 09 7711

www.kuntaliitto.fi

Lukijalle

Tämä opas on kolmas täydennetty painos aiemmin ilmestyneistä päätös- ja toimivallan siirtämistä käsittelevistä oppaista. Vuoden 2024 painos vastaa kunnan nykyisiä tehtäviä. Oppaaseen on pyritty sisällyttämään kunnan toiminnan kannalta keskeisemmät säädökset. Tyhjentävä esityksemme ei kuitenkaan ole.

Kuntaliiton hallintojuristit vastaavat vuoden 2024 painoksesta seuraavasti:

Johdanto ja kuntarakennelaki **Ida Sulin**; luvut II ja III **Katriina Martikainen**; maankäyttö ja rakentaminen sekä tekninen toimi **Marko Nurmikolu**; kasvatusta ja koulutus **Minna Antila**; työvoimapalvelut ja kotoutumisen edistäminen **Tarja Krakau**; talous- ja yleishallinto, asuntotoimi, maatalouslomitus, julkiset hankinnat sekä vaalit **Alexander Eriksson**.

Julkaisun ovat toimittaneet johtava juristi Ida Sulin ja viestinnän asiantuntija **Stina Torkkel**.

Helsingissä, toukokuu 2024

Ida Sulin

Sisältö

Lukijalle	3
I Johdanto	6
Julkaisun rakenne	6
II Päätös- ja toimivallan siirtäminen kuntalain mukaan	8
Toimivallan siirtäminen	8
Hallintosääntö	9
Toimivallan edelleen siirtäminen (subdelegointi)	9
Toimivallan siirtämisen rajoitukset	10
Toimivaltarajojen jäykkyys	10
Otto-oikeus	11
Toimi- ja päätösvallan siirtäminen kuntalain mukaan	13
III Valtuuston yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvat asiat	33
IV Päätös- ja toimivallan siirtäminen eri hallintoalojen erityislainsäädännön mukaan	38
Kuntarakennelaki	38
Toimivaltarajat kuntien yhdistymisessä	38
Toimivaltarajat siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan	39
Erytynyt kuntajakoselvitys	39
V Maankäyttö ja rakentaminen	41
Sovellettavat säännökset	41
Delegointimahdollisuudet maankäyttö- ja rakennuslain sekä kuntalain mukaan	41
MRL:ssä käytetty sanaa ”kunta”	41
MRL:ssä käytetty sanaa ”rakennusvalvontaviranomainen”	42
Delegointirajoitukset maankäyttö- ja rakennuslain sekä kuntalain perusteella	43
Delegoinnit poikkeamisluvissa (MRL 171 ja 175 §)	43
Suunnittelutarveratkaisujen delegointi	44
Delegoinnin vaikutus muutoksenhakuun (MRL 187 §)	44
Rakennusvalvontaviranomaisen organisatorinen asema	45
Rakennusvalvontaviranomaisen itsenäisyys ja riippumattomuus	45
Kunnanhallituksen asema	46
Rakennustarkastajan asema	46
Toimikunnat	46
Ympäristönsuojeluviranomaisen toimiala	47
Ympäristönsuojeluviranomaisen ja leirintäalueviranomaisen toimivallan siirto	48
Oikaisuvaatimukset: taksat ja maksut	48
Ympäristöterveydenhuoltoviranomaisen toimiala	55
Elintarvikelaki	56

Terveysturvallisuuslaki	56
Eläinlääkintähuoltolaki	56
Tupakkalaki	56
Lääkelaki	57
VI Kasvatus ja koulutus	58
VII Työvoimapolvelut ja kotoutumisen edistäminen	72
Kunnan työvoimaviranomainen ja päätösvallan delegoiminen	72
Päätöksen ottaminen ylempään toimielimen käsiteltäväksi eli otto-oikeus	73
VIII Talous- ja yleishallinto, asuntotoimi, maatalouslomitukset, hankinnat sekä vaalit	75
Aiheesta lisää	80

Taulukoissa käytetyt lyhenteet

elint.valv.viranom.	elintarvikevalvontaviranomainen
keskusvaaliltk	keskusvaalilautakunta
kh	kunnanhallitus
kj	kunnanjohtaja
kunnanvaltuusto	
leirintäaluevir.om	leirintäalueviranomainen
ltk	lautakunta
pj	puheenjohtaja
rak.tark.	rakennustarkastaja
rak.valvontaviranom.	rakennusvalvontaviranomainen
tarla	tarkastuslautakunta
tieltk	tielautakunta
ymp.suojeluviranomainen tai ymp.suoj.viranom.	ympäristönsuojeluviranomainen
vaaliltk	vaalilautakunta

I

Johdanto

Laissa ei useimmissa tapauksissa ole tyhjentävästi säädetty asioita tietyn kunnan toimielimen tai viranhaltijan päätettäväksi tai tehtäväksi. Tietystä asiasta päättää lain mukaan yleensä ”kunta” tai ”kunnan määräämä toimielin”. Lainsäädännössä lähtökohtana on pidetty kunnallista itsehallintoa. Suhteellisen väljien ja joustavien säännösten puitteissa kukin kunta voi rakentaa omiin tarpeisiinsa sopivan organisaation.

Kuntalain 14.1 §:n lähtökohdan mukaan valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan päätösvalalla tarkoitetaan kunnan toimivaltaan lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta voi tehdä taikka joissa sen edellytetään tekevän päätöksiä.

- Valtuusto voi siirtää toimivaltaansa alaisilleen toimielimille, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille.
- Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat päätökset aina hallintosäännöllä.
- Toimivaltaa ei voida siirtää erillisellä valtuuston päätöksellä.

Laissa säädettyä toimivaltaa ei voi siirtää. Lainsäädännössä on säädetty tietyjä asioita erikseen nimeltä mainitun kunnan viranomaisen päätettäväksi. Monissa laeissa on myös viittaussäännöksiä muihin säännöksiin. Tämän vuoksi saattaa olla käytännössä vaikea selvittää, mikä on toimivallan siirtämistä koskevien säännösten suhde toisiinsa yksittäisessä soveltamistilanteessa ja mitkä toimivallan tietyille viranomaiselle osoittavat säännökset ovat edelleen pakottavia.

Julkaisun rakenne

Tähän julkaisuun on koottu kuntalain ja eräiden keskeisten erityislakien delegointi- ja tehtäväsäännökset. Lisäksi julkaisussa käsitellään toimivallan siirtoa eri hallintoaloilla. Toimivallan siirtoa koskevien periaatteiden lisäksi tarkastellaan myös hallinnonaloittain mahdollisuutta käyttää kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta.

Julkaisussa kuvataan ensiksi yleisellä tasolla toimivallan siirron perusperiaatteita kuntalain mukaan. Yleisesityksen jälkeen delegointia käsitellään yksittäisten lakien säännösten tasolla. Tämän jälkeen kuvataan valtuuston yksinomaiseen päätösvaltaan kuuluvat asiat sekä käydään läpi eri hallinnonalojen delegointisäännöksiä.

Tässä oppaassa käsitellään:

- kuntarakennelakia
- maankäyttöä ja rakentamista
- ympäristönsuojelua
- ympäristöterveydenhuoltoa
- opetustointia
- työvoimapalveluita ja kotoutumisen edistämistä
- taloutta, yleishallintoa, asuntointia, maataloustoimitusta ja vaalilainsäädäntöä toimivallan siirtämisen kannalta.

II

Päätös- ja toimivallan siirtäminen kuntalain mukaan

Toimivallan siirtäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan pääsääntönä on, että kunnan päätösvaltaa käyttää valtuusto. Päätösvalta kuuluu siten valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt toimivaltaansa kunnan muille viranomaisille. Kunnan viranomaisen toimivalta voi perustua myös viranomaisen organisatoriseen asemaan. Esimerkiksi kunnanhallitus vastaa 39 §:n nojalla kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus myös valvoo kunnan etua ja käyttää kunnan puhevaltaa.

Keskeisimmät päätös- ja toimivallan siirtämistä koskevat kuntalain säännökset ovat 14 § ja 91 §. Kuntalain 14 §:ssä säädetään, mitkä asiat kuuluvat valtuuston päätettäväksi. Tällaisia valtuuston yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia asioita ei voida siirtää muulle viranomaiselle. Kuntalain 91 § on toimivallan siirtoa koskeva yleissäännös. Pykälässä säädetään, mille viranomaiselle, miten ja missä asioissa valtuusto voi siirtää toimivaltaansa sekä millä ehdoilla kyseinen viranomainen voi siirtää toimivaltaansa edelleen.

Kuntalain 91 §:n mukaan valtuusto voi siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille, luottamushenkilöille ja viranhaltijoille. Hallinnollisen pakon käytämisessä toimivaltaa voidaan kuntalain mukaan kuitenkin siirtää vain monijäsenisille toimielimille eikä siis yksittäisille henkilöille. Erityislainsäädännössä on tietyissä asiaryhmissä poikettu tästä pääsäännöstä. Hallinnollisella pakolla tarkoitetaan henkilöön kohdistuvia tahdonvaltaisia toimia, joilla puututaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen tai rajoitetaan henkilön oikeuksia. Puutumisen perusteena on yleensä kansalaisten terveys tai yleinen turvallisuus. Päätöksenteko näiltä osin on Helsingin kaupunkia lukuun ottamatta siirtynyt hyvinvointialueille.

Kuntalain 30 §:n mukaisesti kunnan lakisääteisiä toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta. Valtuusto voi lisäksi asettaa kunnanhallituksen alaisena toimivia lautakuntia, tai niiden sijasta valiokuntia, hoitamaan pysyväisluonteisia tehtäviä, johtokuntia liikelaitoksen tai tehtävän hoitamista varten sekä jaostoja kunnanhallitukseen, lautakuntaan, valiokuntaan ja johtokuntaan. Kunnanhallitus ja valtuuston päätöksen nojalla muukin toimi-

elin voi asettaa toimikunnan määrätyn tehtävän hoitamista varten. Mainittujen toimielinten lisäksi valtuusto voi asettaa tilapäisen valiokunnan, josta säädetään kuntalain 35 §:ssä. Kunnan luottamushenkilöitä ovat kunnan toimielinten jäsenet sekä mahdollinen pormestari ja apulaispormestarit. Viranhaltijoiksi kutsutaan kunnan virkasuhteista henkilöstöä. Monijäsenisen toimielinten lisäksi myös yksittäiset viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovat kunnan viranomaisia.

Kunnallishallinnossa lähtökohtana on, että toimivaltaa julkisen vallan käyttämiseen siirretään hallintosäännöllä. Yleensä toimivaltaa julkisen vallan käyttöön voidaan antaa ainoastaan virkasuhteiselle henkilöstölle. Kunnallisen henkilöstön palvelusuhteen tyypeillä on siten merkitystä toimivallan siirtämisen kannalta: toimivaltaa ei voida siirtää hallintosäännöllä kunnan työsuhteessa olevalle henkilölle (KHO 8.12.2000 T:3188). Työsuhteisen henkilöstön toimivalta perustuu hallintosäännön määräysten sijaan lähinnä asemavaltuutukseen.

Julkista valtaa voidaan kuitenkin käyttää myös suoraan lain säännöksen nojalla. Erityislainsäädännössä on annettu kunnan henkilöstölle oikeuksia jopa henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen puuttumiseen suoraan lain nojalla kiireellisissä tapauksissa.

Hallintosääntö

Kuntalain 91 §:n mukaan valtuusto siirtää toimivaltaansa aina hallintosäännöllä. Valtuusto hyväksyy hallintosäännön kuntalain 14 §ssä todetulla tavalla hallinnon järjestämiseksi. Hallintosäännössä määrätään sekä kunnan organisaatiosta että toimivallan siirtämisestä. Hallintosääntö sitoo myös valtuustoa itseään. Dele-gointimääräykset voidaan kuitenkin kirjoittaa väljästi, ja ne voivat sisältää myös toimivallan käyttämiseksi asetettuja ehtoja. Mahdollista on sekin, että yksittäistapauksissa valtuusto hallintosääntöön otettavalla määräyksellä varaa itselleen oikeuden pidättää asian ratkaistavakseen.

Koska toimivaltaa voidaan kuntalain mukaan siirtää vain hallintosäännöllä, valtuusto ei voi siirtää toimivaltaansa yksittäisellä päätöksellä. Lisäksi hallintosäännöllä voidaan siirtää toimivaltaa ainoastaan sellaisissa asioissa, joita ei kuntalaissa tai erityislaissa ole säädetty tietyn viranomaisen yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvaksi. Hallintosäännössä voidaan antaa toimielimelle, luottamushenkilölle tai viranhaltijalle oikeus siirtää toimivaltaansa edelleen (subdelegointi). Hallintosäännön mahdollistama toimivallan edelleen siirtäminen voidaan tehdä yksittäisellä päätöksellä. Näin siirrettyä toimivaltaa ei voida enää siirtää edelleen.

Toimivallan edelleen siirtäminen (subdelegointi)

Toimivallan edelleen siirtäminen (subdelegointi) edellyttää kuntalain 91 §:n mukaan, että siihen on annettu hallintosäännössä oikeus ja että asia on sellainen, joka voidaan siirtää edelleen, ei siis tietyn viranomaisen lakisääteinen

tehtävä, joka kuuluu yksinomaiseen toimivaltaan. Mikäli tehtävä on säädetty kunnan tietyn viranomaisen yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvaksi, delegointi tai subdelegointi eivät kuntalain mukaan ole mahdollisia. Mikäli lain säännös tai hallintosäännön määräys ovat ristiriidassa keskenään, laki tulee hallintosääntöä hierarkkisesti ylemmän asteisena sovellettavaksi.

Valtuus toimivallan edelleen siirtämiseen voidaan antaa yleisenä ja se voi koskea kaikkea tietyille viranomaiselle hallintosäännöllä delegoitua toimivaltaa. Edelleen siirtäminen voidaan kuitenkin rajata niin, että toimivaltaa voidaan siirtää edelleen vain nimitetyille viranomaisille. Rajaus voi koskea myös yksittäisiä asioita tai asiaryhmiä.

Eräissä erityislaeissa on säädetty delegoinnista kuntalaista poikkeavasti. Tällöin valtuusto voi antaa erityislain nojalla tiettyä tehtävää hoitavalle toimielimelle oikeuden siirtää toimivaltaa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Tällaisia säännöksiä on esimerkiksi eräissä ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun erityislaeissa. Erityislainsäädännön mukaista delegointia käsitellään laajemmin jäljempänä sektorilainsäädännön yhteydessä.

Silloin kun valtuusto antaa erityislain nojalla toimielimelle oikeuden siirtää päätös- ja toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle, on kysymys hieman eri asiasta kuin kuntalain subdelegoinnissa, vaikka se sitä asiallisesti muistuttaakin. Sääntelyn tarkoituksena on mahdollistaa toimivallan siirtäminen myös tietyissä erityislainsäädännön mukaan tietyn toimielimen päätettäväksi kuuluvissa tehtävissä, joissa delegointi ei kuntalain perusteella olisi mahdollista (koska kyse ei ole kuntalain nojalla siirretystä toimivallasta).

Toimivallan siirtämisen rajoitukset

Kuntalain 14 §:ssä asetetaan rajoitukset toimivallan siirtämiselle: pykälässä on säädetty valtuuston yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvista asioista. Lisäksi ne erityislakien säännökset, joiden mukaan tehtävä kuuluu tietyille kunnan viranomaiselle (lakisääteinen tehtävä), asettavat rajoitukset. Lisäksi kuntalain 91.3 §:n mukaan hallinnollisen pakon käyttämistä koskeva asia voidaan siirtää vain monijäseniselle toimielimelle. Viranhaltija ei siis voi lähtökohtaisesti päättää hallinnollista pakkoa koskevista asioista. Näissä asioissa toimivaltaisesta viranomaisesta ja menettelytavoista säädetään yleensä kuitenkin erityislainsäädännössä. Erityislain säännöksissä saatetaan kuntalain lähtökohdasta poiketen mahdollistaa hallinnollisen pakon käyttöä koskevan toimivallan siirtäminen yksittäiselle viranhaltijalle.

Toimivaltarajojen jäykkyys

Ylempi viranomais ei voi ilman nimenomaisesti siihen oikeuttavaa säännöstä puuttua alemman viranomaisen toimivaltaan kuuluvaan asiaan. Tässä yhteydessä puhutaan toimivaltarajojen jäykkyydestä.

Delegointia koskevasta määräyksestä tulisi yksiselitteisesti ilmetä, mitä toimivaltaa on siirretty ja mille taholle. Koska toimivaltarajat ovat lähtökohtaisesti jäykät, toimivallan siirtäminen edellyttää riittävää yksilöintiä. Delegointimääräystä on tulkittava suppeasti, koska se on poikkeus toimivaltarajojen jäykkyyteen. Tämä tarkoittaa sitä, että epäselvässä tilanteessa on katsottava, ettei delegointia ole suoritettu tehokkaasti. Tällöin toimivalta asiassa on yhä sillä viranomaisella, jolle toimivalta lain mukaan lähtökohtaisesti kuuluu.

Mikäli asia on siirretty hallintosäännöllä tai hallintosäntöön perustuvalla subdelegointipäätöksellä edelleen esimerkiksi viranhaltijalle, tämän viranhaltijan esihenkilöllä, johtokunnalla, lautakunnalla, kunnanhallituksella tai -valtuustolla ei lähtökohtaisesti ole oikeutta ottaa asiaa käsiteltäväkseen. Esimerkiksi valtuusto ei voi omasta aloitteestaan ottaa ratkaistavakseen kunnanhallitukselle tai lautakunnalle hallintosäännöllä siirtämiään asioita.

Toisaalta kunnanhallitus tai lautakunta eivät lähtökohtaisesti voi siirtää itselleen kuuluvaa asiaa valtuuston päätettäväksi. Hallintosäännöllä voidaan kuitenkin antaa alemmalle viranomaiselle mahdollisuus yksittäistapauksissa siirtää sille delegoitu asia ylemmän viranomaisen ratkaistavaksi. Esimerkiksi viranhaltija voi hallintosäännön määräyksen perusteella saattaa hänelle delegoidun asian toimielimen ratkaistavaksi. Asian voi myös saattaa ylemmän toimielimen käsiteltäväksi siten, että tämä toimielin tekee asiassa periaatepäätöksen, jonka sitovuus on luonteeltaan poliittista eikä oikeudellista. Tällöin toimivaltarajoihin ei ainakaan muodollisesti puututa.

Otto-oikeus

Toimivallan jäykkyydestä on kunnallishallinnossa poikettu myös kuntalain 92 §:n mukaisella otto-oikeudella. Otto-oikeudella tarkoitetaan ylemmän viranomaisen mahdollisuutta ottaa omasta aloitteestaan alemman viranomaisen päättämä asia ratkaistavakseen. Kunnanhallituksella ja lautakunnalla on mahdollisuus laissa määritellyissä rajoissa ottaa jaostonsa tai alaisensa viranomaisen päättämä asia käsiteltäväkseen. Kuntalain vuonna 2007 voimaan tulleiden liikelaitossäännösten yhteydessä lakiin lisättiin mahdollisuus antaa otto-oikeus hallintosäännön määräyksellä myös johtokunnalle.

Kuntalain 92 §:n mukaan otto-oikeutta voivat käyttää:

a) kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tai kunnanhallituksen jaoston päätöksestä

- kunnanhallitus
- kunnanhallituksen puheenjohtaja
- kunnanjohtaja
- hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija.

b) lautakunnan alaisen viranomaisen tai lautakunnan jaoston päätöksestä

- lautakunta
- lautakunnan puheenjohtaja
- hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija
- kunnanhallitus
- kunnanhallituksen puheenjohtaja
- kunnanjohtaja.

c) johtokunnan alaisen viranomaisen päätöksestä (jos hallintosäännössä on niin määrätty)

- johtokunta
- johtokunnan puheenjohtaja
- hallintosäännössä määrätty viranhaltija
- kunnanhallitus
- kunnanhallituksen puheenjohtaja
- kunnanjohtaja.

Jos kunnanhallitus käyttää otto-oikeutta sellaiseen päätökseen, jonka myös lautakunta tai johtokunta voisi ottaa käsiteltäväkseen, kunnanhallituksen oikeus on ensisijainen. Jos johtokunnalle on annettu hallintosäännön määräyksellä otto-oikeus, asiaa ei voida ottaa sen lautakunnan käsiteltäväksi, jonka alainen johtokunta on. Valtuustolla ei ole otto-oikeutta.

Otto-oikeutta on käytettävä viimeistään sen ajan kuluessa, jossa oikaisuvaatimus on tehtävä eli 14 vuorokauden kuluessa päätöksen lainmukaisesta tiedoksiannosta. Otto-oikeus alkaa päätöksen tekemisestä. Päätös on otto-oikeutta käyttäessä katsottava tehdyksi, kun toimielimen pöytäkirja on tarkastettu tai viranhaltijapäätös allekirjoitettu.

Asianosaiselle toimitetaan päätöstä koskeva pöytäkirjanote (tai vähintään ns. lyhennysote) oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen. Toimittaminen voi tapahtua tavallisena tiedoksiannona (hallintolaki 59 §) tai sähköisesti, esimerkiksi sähköpostilla, tavallisena sähköisenä tiedoksiannona (laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 19 §).

Hallintolain 59 §:n mukaan tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. On myös mahdollista käyttää hallintolain mukaista todisteellista tiedoksiantoa saantitodistusmenettelyineen esimerkiksi, kun päätös halutaan mahdollisimman pian lainvoimaiseksi. Todisteellisessa tiedoksiannossa tiedoksianto- tai saantitodistus osoittaa tiedoksisaantipäivän.

Sähköasiointilain 19 §:n mukaan asiakirja voidaan antaa asianosaiselle tiedoksi sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan. Tällöin asiakirja katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Lain

18 §:ssä säädetään todisteellisesta sähköisestä tiedoksiannosta, jota voidaan käyttää tilanteissa, joissa todisteellinen tiedoksianto muun lain mukaan suoritetaan postitse saantitodistusta vastaan tai muuten todisteellisesti. Viranomaisen on tällöin ilmoitettava, että asiakirja on asianosaisen tai tämän edustajan noudettavissa viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta. Myös todisteellisen sähköisen tiedoksiannon käyttäminen edellyttää asianosaisen suostumusta, ja asianosaisen tai tämän edustajan on tunnistaututtava asiakirjaa noutaessaan vahvasta sähköisestä tunnistautumisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa tarkoitetulla tavalla.

Kunnan jäsenten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaiset ja kunnan jäsenet voivat siis saada päätöksen laissa tarkoitetulla tavalla tiedoksi eri ajankohtina, jolloin myös heidän oikaisuvaatimusaikansa alkavat ja päättyvät eri aikoina. Otto-oikeusaika päättyy viimeisen oikaisuvaatimusajan kuluttua umpeen.

Otto-oikeus edellyttää, että asia on siirretty kuntalain nojalla kunnanhallituksen, lautakunnan, johtokunnan tai viranhaltijan päätettäväksi ja että ao. viranomainen on tehnyt asiasta päätöksen. Otto-oikeus ei siten ulotu asioihin, jotka on erityislaeissa säädetty tietyn toimielimen tai viranhaltijan yksinomaisesti päätettäväksi tai tehtäväksi, tai joissa ei ole tehty päätöstä.

Otto-oikeuden käyttäminen ei edellytä, että otto-oikeuden alainen päätös olisi oikaisuvaatimus- tai valituskelpoinen. Otto-oikeutta voidaan siten käyttää myös sellaisiin päätöksiin, joissa on kysymys asian valmistelusta tai täytäntöönpanosta, vaikka nämä eivät olekaan kuntalain 136 § mukaan muutoksenhakukelpoisia.

Kuntalain 92 §:n mukaan otto-oikeutta ei voida käyttää

- asioissa, joita ei ole delegoitu kuntalain nojalla (erityislain mukaan siirretty toimivalta)
- lain tai asetuksen mukaisissa lupa-, ilmoitus-, valvonta-, tai toimitusmenettelyä koskevissa asioissa
- yksilöön kohdistuvissa opetustoimen, terveydenhuollon tai sosiaalitoimen asioissa eikä
- kuntien yhteiselle toimielimelle siirretyissä asioissa, jos asianomaiset kunnat niin sopivat.

Toimi- ja päätösvallan siirtäminen kuntalain mukaan

Kuntaa koskevien säännösten soveltamisesta kuntayhtymässä säädetään kuntalain 64 §:ssä.

Seuraavassa luettelossa on käsitelty toimivallan siirtämistä kuntalain yksittäisten säännösten tasolla. Luettelo ei ole tyhjentävä. Mikäli Viranomainen-sarakkeessa lukee *kunta*, *kuntayhtymä*, *kunnallinen liikelaitos* tai *liikelaitos-kuntayhtymä*, ao. organisaatio ratkaisee, mille viranomaiselle tehtävä annetaan.

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	8 §	kunnan tehtävien järjestämisestä päättäminen (järjestämisvastuu)	kunta	
	9 §	kunnan palvelujen tuottaminen	kunta	
	7 §	tehtävän ottaminen kunnan hoidettavaksi	kunta	
	4 §	kunnan nimestä päättäminen	valtuusto	ei
	4 §	Kotimaisten kielten keskuksen lausunnon pyytäminen kunnan nimestä	kunta	
	4 §	kunnan nimen muuttamisesta ilmoittaminen valtiovarainministeriölle	kunta	
	5 §	kunnanvaakunan hyväksyminen	valtuusto	ei
	5 §	Kansallisarkiston lausunnon pyytäminen kunnanvaakunasta	kunta	
	5 §	kunnanvaakunan käytön valvominen	kunnanhallitus tai hallintosäännössä määrätty kunnan muu viranomainen	
	14 §	kunnan päätösvallan käyttäminen	valtuusto (jollei erikseen ole toisin säädetty tai valtuusto siirtänyt 91 §:n tai erityislain nojalla toimivaltaansa kunnan muille viranomaisille)	
	14 §	kunnan toiminnasta ja taloudesta vastaaminen kuntastrategian (37 §) hyväksyminen hallintosäännön (90 §) hyväksyminen talousarvion ja taloussuunnitelman (110 §) hyväksyminen omistajaohjauksen periaatteista ja konserni-ohjeesta päättäminen liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista päättäminen	valtuusto	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	14 §	<p>varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista päättäminen</p> <p>sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista päättäminen</p> <p>palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista päättäminen</p> <p>takaussitoumuksesta tai muusta toisen velasta annettavasta vakuudesta päättäminen</p> <p>päättäminen luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista</p> <p>tilintarkastajien (tilintarkastusyhteisön) (122 §) valinta</p> <p>tilinpäätöksen (113 §) hyväksymisestä ja vastuu- vapaudesta päättäminen</p> <p>muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrättyistä asioista päättäminen</p>	valtuusto	ei
	14 §	päättäminen jäsenten valitsemisesta toimielimiin	valtuusto (jollei toisin säädetä)	ei
	122 §	tilintarkastusyhteisön toimikaudesta päättäminen	valtuusto	ei
	16 §	valtuutettujen pääsääntöä pienemmästä lukumäärästä päättäminen	valtuusto	ei
	16 §	valtuuston valtuutettujen määrää koskevan päätöksen ilmoittaminen oikeusministeriölle	kunta	
	17.2 §	varavaltuutetun kutsuminen (kuntavaalituloksen perusteella) valtuutetun sijaan, jos valtuutetun on todettu menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut	valtuuston puheenjohtaja	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	17.3 §	uusien varavaltuutettujen määrääminen	kunnan keskusvaalilautakunta valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä	ei
	18 §	valtuuston puheenjohtajiston valinta (samassa vaalitoimittuksessa) valtuuston puheenjohtajiston valtuustokautta lyhyemmästä toimikaudesta päättäminen	valtuusto	ei
	91 §	toimivallan siirtäminen hallintosäännöllä (muissa kuin valtuuston kuntalain tai muun lain nojalla päätettävissä asioissa) alemman viranomaisen oikeuttaminen (hallintosäännössä) siirtämään sille siirrettyä toimivaltaa edelleen (näin siirrettyä toimivaltaa ei voida enää siirtää edelleen)	valtuusto	ei
	90 §	tarpeellisten määräysten antaminen valtuutettujen puheenvuorojen pituudesta yksittäisissä asioissa valtuutettujen valtuustotyöskentelyä varten muodostamista valtuustoryhmistä päättäminen	valtuusto	ei
	19 §	valtuustoryhmien toiminnan tukemisesta päättäminen (myönnetyn tuen määrä valtuustoryhmittäin ilmoitettava tilinpäätöksessä)	kunta (valtuusto)	ei
	23 §, 90 §	ilmoittaminen aloitteen tekijälle aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet saattaminen valtuuston tietoon vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet	tarpeelliset määräykset hallintosäännössä	
	24 §	kunnallisesta kansanäänestyksestä päättäminen	valtuusto	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
kuntalaki	25 §	päättäminen (viipymättä) siitä, toimitetaanko kansanäänestys, kun vähintään 4 % kunnan 15 vuotta täyttäneistä asukkaista on tehnyt sitä koskevan aloitteen	valtuusto	ei
	111 §	kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista päättäminen viimeistään talousarvion yhteydessä	valtuusto	ei
	113 §	kunnan tilinpäätöksen laatiminen tilikaudelta	kunnanhallitus	ei
	114 §	konsernitilinpäätöksen laatiminen (laadittava samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös)	kunta	
	115 §	esityksen tekeminen tilikauden tuloksen käsittelystä (toimintakertomuksessa)	kunnanhallitus	ei
	113 §	tilinpäätöksen hyväksyminen	valtuusto	ei
	113 §	tilinpäätöksen allekirjoittaminen	kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari	ei
	14 §, 115 §	toimintakertomuksen hyväksyminen (tilinpäätöksen yhteydessä)	valtuusto	ei
	14 §, 121 §	arviointikertomuksen hyväksyminen (tilinpäätöksen yhteydessä)	valtuusto	ei
	30.2 §	lautakuntien tai niiden sijasta valiokuntien asettaminen johtokuntien asettaminen liikelaitoksen tai tehtävän hoitamista varten jaostojen asettaminen kunnanhallitukseen, lautakuntaan, valiokuntaan ja johtokuntaan	valtuusto	ei
	30.3 §	toimikuntien asettaminen määrätyn tehtävän hoitamista varten	kunnanhallitus ja valtuuston päätöksen nojalla muikin toimielin	

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
kuntalaki	14 §, 32 §	kunnanhallituksen jäsenten ja varajäsenten valinta ja toimikaudesta päättäminen tarkastuslautakunnan jäsenten ja varajäsenten valinta ja toimikaudesta päättäminen muiden lautakuntien ja valiokuntien jäsenten ja varajäsenten valinta ja toimikaudesta päättäminen	valtuusto (kesäkuussa pidettävässä valtuuston kokouksessa)	ei
	14 §, 32 §	jaoston jäsenten ja varajäsenten valinta ja toimikaudesta päättäminen (jos muu toimitielin kuin valtuusto valitsee jaoston jäsenet, se päättää samalla heidän toimikaudestaan)	valtuusto	kyllä
	14 §, 30 §, 32 §	toimikuntien jäsenten ja varajäsenten valinta (enintään ne asettaneen toimielimen toimikaudeksi)	valtuusto	kyllä
	14 §, 30 §, 32 §	toimielinten jaostojen jäsenten valinta ja toimikaudesta päättäminen	valtuusto	kyllä
	14 §, 105 §	muun kunnan luottamushenkilön kuin valtuutetun valinta kesken toimikauden avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen (vaali)	valtuusto	kyllä
	31 §	päättäminen siitä, että kunnanhallitukseen ja lautakuntaan voidaan valita vain valtuutettuja ja varavaltuutettuja (valiokuntamalli) päättäminen siitä, että kunnanhallituksen jäseniä valitaan lautakuntien tai valiokuntien puheenjohtajiksi (puheenjohtajamalli)	valtuusto	ei
	31 §	päättäminen siitä, että muu toimitielin kuin valtuusto valitsee johtokunnan jäsenet tai osan jäsenistä päättäminen siitä, että johtokunnan jäsenet tai osa sen jäsenistä valitaan valtuuston määrittämien perusteiden mukaisesti kunnan asukkaiden, kunnan henkilöstön tai palvelujen käyttäjien esityksestä	valtuusto	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	36 §	alueellisten lautakuntien tai johtokuntien asettaminen päättäminen siitä, että alueellisen toimielimen jäsenet tai osa jäsenistä valitaan osa-alueen asukkaiden esityksestä	valtuusto	ei
	30.4 §	erillisten toimielinten asettaminen opetustoimen hallintoon kumpaakin kieliryhmää varten taikka kieliryhmiä varten jaostoihin jakaantuvan toimielimen asettaminen	valtuusto	ei
	31 §	päättäminen siitä, että kaksikielisen kunnan muuhun kuin 30.4 §:ssä tarkoitettuun toimielimeen asetetaan jaosto kumpaakin kieliryhmää varten, jolloin jaoston jäsenet on valittava asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä päättäminen siitä, että jaoston jäseniksi, ei kuitenkaan puheenjohtajaksi, voidaan valita muitakin kuin toimielimen jäseniä ja varajäseniä	valtuusto	ei
	32 §	päättäminen toimielimen valtuustokautta lyhyemmästä toimikaudesta, ellei toisin säädetä	valtuusto	ei
	33 §	toimielimen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta, ellei valtuusto ole päättänyt, että jokin muu toimielin valitsee toimielimen jäsenet	valtuusto	ei
	33 §	päättäminen siitä, että valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä lautakuntien ja valiokuntien puheenjohtajat toimivat päätoimisina tai osa-aikaisina luottamushenkilöinä	valtuusto	ei
	82 §	luottamushenkilöille maksettavista palkkioista ja korvauksista päättäminen	valtuusto	kyllä
	80 §	päätoimiselle ja osa-aikaiselle luottamushenkilölle maksettavasta kuukausipalkasta ja korvauksista päättäminen	valtuusto	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
kuntalaki	70 §	eron myöntäminen valtuute- tulle ja varavaltuutetulle	valtuusto	ei
	70 §	eron myöntäminen muulle luottamushenkilölle kuin valtuutetulle tai varavaltuu- tetulle	toimielin, joka va- littanut ko. luotta- mushenkilön	ei
	34 §	valtuuston valitsemien luot- tamushenkilöiden erotta- minen kesken toimikauden (luottamuksen menetyksen perusteella; erottaminen koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä) valtuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä valtuuston valitsemien toi- mielinten puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien erotta- minen kesken toimikauden (luottamuksen menetyksen perusteella; erottaminen koskee puheenjohtajistoa kokonaisuudessaan) pormestarin ja apulaispor- mestarin erottaminen kesken toimikauden (luottamuksen menetyksen perusteella)	valtuusto	ei
	35 §	tilapäisen valiokunnan aset- taminen	valtuusto	ei
	35 §	kunnanhallituksen lausun- non hankkiminen tilapäisen valiokunnan valmisteltaviin kuuluvissa asioissa	tilapäinen valio- kunta	ei
	39 §	kunnan hallinnosta ja talou- denhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täy- täntöönpanosta ja laillisuu- den valvonnasta vastaaminen kunnan edun valvominen edustaminen kuntaa työnan- tajana ja kunnan henkilöstö- politiikasta vastaaminen kunnan toiminnan yhteenso- vittamisesta vastaaminen kunnan toiminnan omistaja- ohjauksesta vastaaminen kunnan sisäisestä valvonnas- ta ja riskienhallinnan järjes- tämisestä huolehtiminen	kunnanhallitus	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	39 §	kunnan edustaminen ja puhevallan käyttö	kunnanhallitus, jollei valtuusto hallintosäännössä toisin määrää	
	38.2 §	kunnan toiminnan, hallinnon ja talouden johtaminen	kunnanhallitus	ei
	38.3 §	kunnan hallinnon, talouden hoidon ja muun toiminnan johtaminen kunnanhallituksen alaisena	kunnanjohtaja, jollei valtuusto ole päättänyt, että kuntaa johtaa pormestari	ei
	40 §	kunnanhallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämän poliittisen yhteistyön johtaminen	kunnanhallituksen puheenjohtaja	ei
	40 §	kunnanhallituksen puheenjohtajan muista tehtävistä päättäminen (hallintosäännössä)	valtuusto	ei
	41.3 ja 44.5 §	puhevallan käyttäminen kunnanhallituksen puolesta	kunnanjohtaja / pormestari	ei
	41 §	kunnanjohtajan valitseminen	valtuusto	ei
	42 §	kunnanjohtajan johtajasopimuksen hyväksyminen	kunnanhallitus	ei
	43 §	kunnanjohtajan irtisanominen tai siirtäminen muihin tehtäviin kesken toimikauden (luottamuksen menetyksen perusteella)	valtuusto	ei
	44 §	pormestarin valitseminen ja toimikaudesta päättäminen	valtuusto	ei
	45 §	apulaispormestari(e)n valitseminen ja toimikaudesta päättäminen	valtuusto	ei
	44 §, 45 §	päättäminen siitä, että pormestarin tai apulaispormestari(e)n on oltava kyseisen kunnan valtuutettu/valtuutettuja	valtuusto	ei
	45 §	päättäminen apulaispormestari(e)n tehtävistä (hallintosäännössä)	valtuusto	ei
	80 §	päättäminen pormestarille ja apulaispormestar(e)ille maksettavasta palkasta ja korvauksista	valtuusto	ei
	41.4 §	kunnanjohtajan siirtäminen muihin tehtäviin pormestarin toimikauden alkaessa	valtuusto	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
kuntalaki	48 §	konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta päättäminen (hallintosäännössä)	valtuusto	ei
	48 §	omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä päättäminen	konsernijohto, jollei hallintosäännössä toisin määrätä	
	40 §	päättäminen kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä ja työnjaosta kunnanjohtajan kanssa	valtuusto	ei
	29 §	<p>kunnan toiminnasta tiedottaminen asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille</p> <p>tietojen antaminen kunnan järjestämistä palveluista, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista</p> <p>tiedottaminen siitä, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa</p> <p>huolehtiminen siitä, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa</p> <p>huolehtiminen verkkoviestinnässä siitä, ettei salassa pidettäviä tietoja viedä yleiseen tietoverkkoon ja että yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä toteutuu</p> <p>selkeän kielen käyttäminen viestinnässä</p> <p>kunnan eri asukasryhmien tarpeiden huomioiminen</p>	kunta	
	108 §	kunnan ilmoitusten julkaiseminen yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä tarpeen vaatiessa, muulla kunnan päättämällä tavalla	kunta	

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	109 §	kunnan järjestämiä palveluja sekä kunnan toimintaa koskevien keskeisten tietojen julkaiseminen yleisessä tietoverkossa	kunta	
	78 §	valtuutetun ja varavaltuutetun vaalikelpoisuuden menettämisen toteaminen	valtuusto	ei
	78 §	muun luottamushenkilön (kuin valtuutetun ja varavaltuutetun) vaalikelpoisuuden menettämisen toteaminen	toimielin, joka valinnut ko. luottamushenkilön	ei
	70 §	eron myöntäminen valtuutetulle ja varavaltuutetulle	valtuusto	ei
	70 §	eron myöntäminen muulle luottamushenkilölle (kuin valtuutetulle ja varavaltuutetulle)	toimielin, joka valinnut ko. luottamushenkilön	ei
	79 §	uuden luottamushenkilön (muu kuin valtuutettu tai varavaltuutettu) valitseminen kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen jäljellä olevaksi toimikaudeksi	valtuusto tai toimielin, joka valinnut ko. luottamushenkilön	ei
	17 §	avoimeksi tulleen valtuutetun paikan täyttäminen jäljellä olevaksi toimikaudeksi	valtuuston puheenjohtaja kutsuu valtuutetun sijaan varavaltuutetun	ei
	85.2 §	selityksen vaatiminen luottamushenkilöltä epäillyn virkarikoksen tai muun velvollisuuksien vastaisen menettelyn johdosta ja tarvittaessa ilmoittaminen asiasta valtuustolle	kunnanhallitus	ei
	85.3 §	luottamushenkilön pidättäminen toimestaan tutkimuksen tai oikeudenkäynnin ajaksi, jollei hän ole itse ilmoittanut vetäytyvänsä luottamustoimesta	valtuusto (ennen valtuuston kokousta pidättämisestä voi väliaikaisesti päättää valtuuston puheenjohtaja)	ei
	85.4 §	luottamushenkilön pidättäminen toimestaan epäillyn virkarikoksen esitutkinnan tai oikeudenkäynnin ajaksi, jos se on kunnan päätöksenteon uskottavuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi välttämätöntä	valtuusto	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
kuntalaki	86 §	<p>luottamushenkilön pidät- täminen toimestaan oi- keudenkäynnin ajaksi, jos luottamushenkilö on ase- tettu syytteeseen rikokses- ta, jonka laatu tai tekotapa osittaa, ettei hän voi toimia luottamustehtävässään sen edellyttämällä tavalla</p> <p>luottamushenkilön erottami- nen luottamustoimestaan, jos luottamushenkilö on vaalin toimittamisen jälkeen lainvoimaisella tuomiolla tuomittu vankeuteen vähin- tään kuudeksi kuukaudeksi</p>	valtuusto	ei
	87.2 §	virkasuhteeseen ottaminen (perustellusta syystä) virkaa perustamatta	valtuusto	kyllä
	90 §	<p>kunnan henkilöstöorganisaas- tiosta päättäminen</p> <p>kunnan henkilöstön työnja- osta ja toimivallasta päättä- minen</p>	valtuusto	kyllä
	88 §	viran perustaminen ja lak- kauttaminen	valtuusto	kyllä (mutta vain toimieli- melle)
	89 §	virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi (89 §:ssä mai- nituin edellytyksin)	työnantaja eli kunta	
	91.3 §	hallinnollisen pakon käyttä- minen	valtuusto	kyllä (mutta vain toimieli- melle)
	92.1 §	otto-oikeuden käyttäminen kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tai kunnanhal- lituksen jaoston toimivaltaan kuuluvassa asiassa, jossa ao. viranomainen on tehnyt päätöksen	kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija	

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	92.2 §	otto-oikeuden käyttäminen lautakunnan alaisen viranomaisen tai lautakunnan jaoston toimivaltaan kuuluvassa asiassa, jossa ao. viranomainen on tehnyt päätöksen	lautakunnat, niiden puheenjohtajat tai hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija, jos hallintosäännössä näin määrätty (jollei kunnanhallitus, sen puheenjohtaja, kunnanjohtaja tai 1 momentissa tarkoitettu hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija ole ilmoittanut asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi)	
	92.3 §	otto-oikeuden käyttäminen liikelaitoksen johtokunnan alaisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvassa asiassa, jossa ao. viranomainen on tehnyt päätöksen	liikelaitoksen johtokunta, sen puheenjohtaja tai kunnan viranhaltija, jos hallintosäännössä näin määrätty (jos asia on päätetty ottaa sekä liikelaitoksen johtokunnan että kunnanhallituksen käsiteltäväksi, asia käsitellään kunnanhallituksessa)	
	39 §, 93 §	valtuustoasioiden valmistelu	kunnanhallitus, lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä taikka jotka 35 §:ssä tarkoitettu tilapäinen valiokunta tai 121 §:ssä tarkoitettu tarkastuslautakunta on valmistellut	ei
	94.1 §	päättäminen siitä, milloin valtuusto kokoontuu	valtuusto ja valtuuston puheenjohtaja, kun katsoo tarpeelliseksi	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	94 §	valtuuston kutsuminen koolle	valtuuston puheenjohtaja kutsuttava koolle myös, kun kunnanhallitus tai vähintään neljäsosa valtuutetuista sitä pyytää ilmoittamansa asian käsittelyä varten	ei
	95 §	päätäminen valtuuston kokouskutsussa mainitsemattoman kiireellisen asian käsiteltäväksi ottamisesta	valtuuston yksinkertainen enemmistö	ei
	95 §	päätäminen valtuuston kokouskutsussa mainitsemattoman valmistelemtoman asian (myös kiireellisen) käsiteltäväksi ottamisesta	valtuusto yksimielisesti	ei
	39 §, 96 §	valtuuston päätösten laillisuuden valvonta	kunnanhallitus	ei
	101.1 §	päätäminen valtuuston kokouksen pitämisestä suljetuna	valtuusto	ei
	101.3 §	päätäminen muun toimielimen kuin valtuuston kokouksen pitämisestä julkisena	ao. toimielin	ei
	102 §	kokouksen johtaminen ja puheenvuorojen jakaminen	ao. toimielimen puheenjohtaja	ei
	107.1 § 90 §	pöytäkirjan pitäminen toimielimen päätöksistä pöytäkirjan laatiminen, tarkastaminen ja tiedoksi antaminen	tarpeelliset määräykset hallintosäännössä (käytännössä ao. toimielimen puheenjohtajan vastuulla)	
	107.2 § 90 §	pöytäkirjan pitäminen luottamushenkilön ja viranhaltijan päätöksistä, jollei se ole päätöksen luonteen takia tarpeetonta pöytäkirjan laatiminen, tarkastaminen ja tiedoksi antaminen	tarpeelliset määräykset hallintosäännössä (käytännössä ao. luottamushenkilön tai viranhaltijan vastuulla)	

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
kuntalaki	121 §	<p>valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu</p> <p>valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteuttamisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa</p> <p>arviointi siitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla</p> <p>talouden tasapainotuksen toteutumisen arviointi tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyden arviointi, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää</p> <p>kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta huolehtiminen</p> <p>84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta ja ilmoitusten saattaminen tiedoksi valtuustolle</p> <p>valmistella kunnanhallitukselle esitys tarlan tehtäviä koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioiksi</p> <p>arviointisuunnitelman laatiminen ja arviointikertomuksen antaminen</p> <p>muiden tarpeellisena pitämiensä arvioinnin tuloksia koskevien selvitysten antaminen valtuustolle</p>	tarkastuslautakunta	ei
	121.5 §	lausunnon antaminen valtuustolle toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheita	kunnanhallitus	ei
	123 §	tilintarkastus	tilintarkastaja	ei

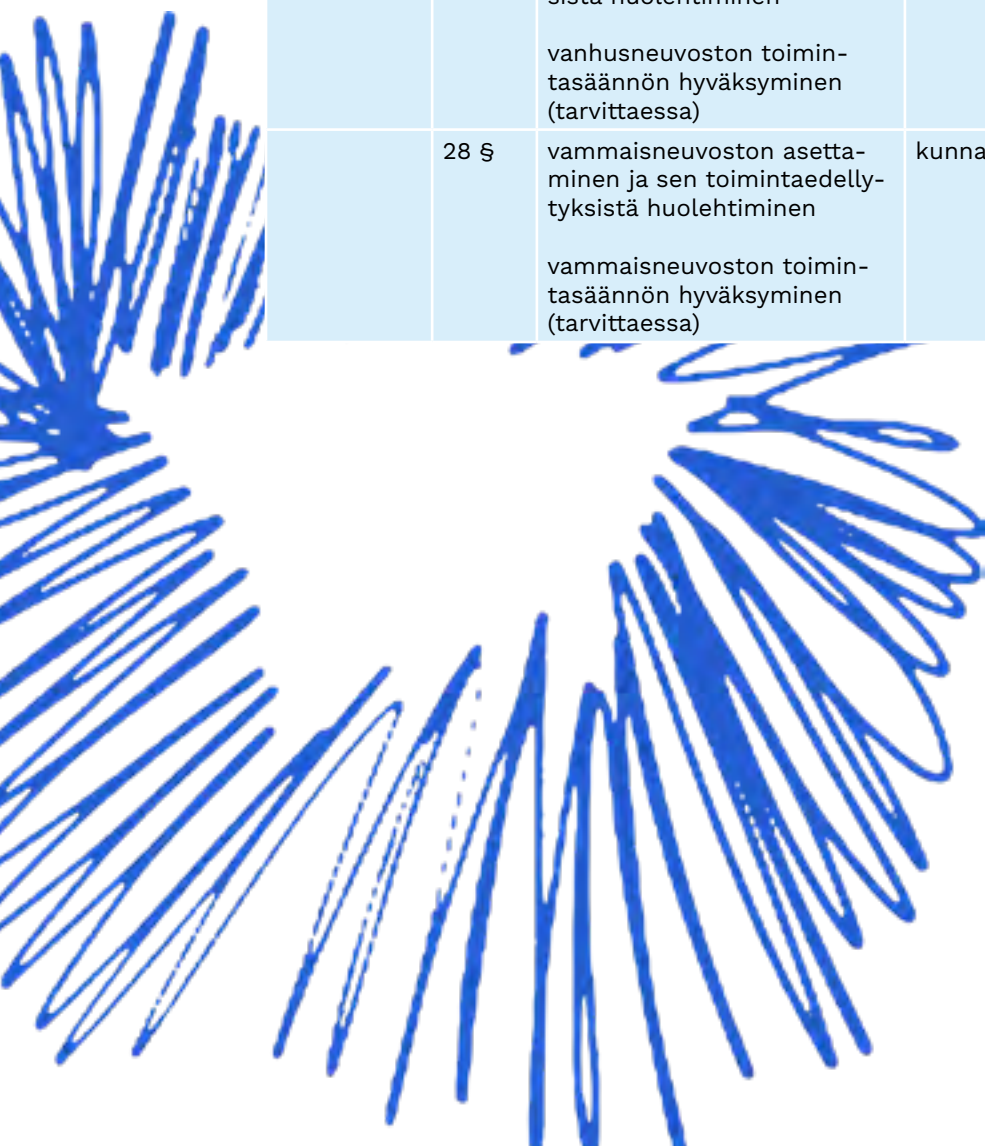
Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	125 §	päätäminen toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aiheita päätäminen vastuuvapaudesta tilivelvollisille tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä	valtuusto	ei
	90 §	kunnassa noudatettavien sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sopimushallinnan periaatteiden hyväksyminen	valtuusto	ei
	90 §	sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta ja sopimusten hallinnasta vastaaminen	kunnanhallitus	ei
	90 §	hallinnon ja toiminnan järjestäminen, päätöksenteko- ja hallintomenettely ja valtuuston toiminta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa	valtuusto	kyllä
	8 §, 9 §	kuntien yhteistoimintaa koskevan sopimuksen hyväksyminen	kunta (valtuusto)	ei
	52 §	yhteistä toimielintä koskevan sopimuksen hyväksyminen	sopijakunta	
	53 §	yhteisen viran perustaminen	kunta / kuntayhtymä	
	54 §	viranomaistehtävän hoitamista koskevan sopimuksen hyväksyminen	kunta / kuntayhtymä	
	55 §	kuntayhtymän perussopimuksen (56 §) hyväksyminen	valtuusto	ei
	57 §, 55 §	kuntayhtymän perussopimuksen muuttamista (57 §) koskevan asian käsitteleminen	kunta (valtuusto)	ei
	59 §	yhtymävaltuuston jäsenten valitseminen	kunta	
	60 §	yhtymäkokousedustajan valitseminen	jäsenkunnan kunnanhallitus tai jäsenkunnan valtuuston päättämä kunnan muu toimielin	
	61 §, 55 §	yhden toimielimen kuntayhtymän (61 §) perussopimuksen hyväksyminen	jäsenkunta (valtuusto)	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	62 §	kuntayhtymästä (muusta kuin "pakkokuntayhtymästä") eroamisesta päättäminen	jäsenkunta (valtuusto)	ei
	62 a §	kuntayhtymien yhdistymissopimuksen hyväksyminen	jäsenkuntien valtuustot	ei
	62 b §	kuntayhtymän jakautumissopimuksen hyväksyminen	jäsenkuntien valtuustot	ei
	65 §, 55 §	kunnallisen liikelaitoksen perustamisesta päättäminen kunnallisen liikelaitoksen hallintosäännön hyväksyminen	kunta (valtuusto)	ei
	65 §	liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksen hyväksyminen	jäsenkunnat (valtuustot) ja jäsenkuntayhtymät (ylimmät toimielimet)	ei
	66 §, 60.3 § 2 k	liikelaitoskuntayhtymän hallintosäännön hyväksyminen	yhtymäkokous	ei
	60.2 §	yhtymäkokousedustajien valinta liikelaitoskuntayhtymän yhtymäkokoukseen	kunnanhallitus tai jäsenkunnan valtuuston päättämä kunnan muu toimielin	
	66 §	liikelaitoskuntayhtymän johtokunnan ja tarkastuslautakunnan valinta	liikelaitoskuntayhtymän yhtymäkokous	ei
	66 §	liikelaitoskuntayhtymän muiden toimielinten valinta	yhtymäkokous, jollei hallintosäännössä valintaa ole määrätty johtokunnan tehtäväksi	
	66 §, 60.3 § 4–6 k	luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista päättäminen liikelaitoskuntayhtymässä liikelaitoskuntayhtymän tilintarkastajan valinta liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapaudesta päättäminen	yhtymäkokous	ei
	67 §	liikelaitoksen toiminnan ohjaus ja valvonta liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaaminen	liikelaitoksen johtokunta	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
kuntalaki	67 §	liikelaitoksen talousarvion ja -suunnitelman hyväksyminen	liikelaitoksen johtokunta	ei
	120 §	esityksen tekeminen kunnallisen liikelaitoksen tilikauden tuloksen käsittelystä (toimintakertomuksessa)	liikelaitoksen johtokunta	ei
	67 §	liikelaitoksen tilinpäätöksen laadinta	liikelaitoksen johtokunta	ei
	120 §	kunnallisen liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittaminen	liikelaitoksen johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen johtaja	ei
	67 §	liikelaitoksen toiminnan kehittämisestä päättämisen valtuuston tai yhtymäkokouksen asettamien toiminnallisten ja talouden tavoitteiden rajoissa sekä tavoitteiden saavuttamisen seuranta ja raportointi niiden saavuttamisesta liikelaitoksen edun valvominen	liikelaitoksen johtokunta	ei
	67 §	liikelaitoksen johtajan valinta ja irtisanominen	liikelaitoksen johtokunta, jollei hallintosäännössä toisin määrätä	
	67 §	liikelaitoksen investoinneista ja muista pitkävaikutteisista menoista päättäminen	liikelaitoksen johtokunta, jollei hallintosäännössä toisin määrätä	
	67 §	kunnan edustaminen ja sen puhevallan käyttö liikelaitoksen tehtäväalueella	liikelaitoksen johtokunta jollei hallintosäännössä toisin määrätä	
	90 §	liikelaitoksen asiakirjojen allekirjoittaminen	tarpeelliset määräykset hallintosäännössä	
	68 §	liikelaitoksen toiminnan johtaminen ja kehittämisen johtokunnan alaisena, liikelaitoksen hallinnosta ja taloudenhoidon sekä sisäisen valvonnan järjestämisestä huolehtiminen	liikelaitoksen johtaja	
	68 §	puhevallan käyttäminen johtokunnan puolesta	liikelaitoksen johtaja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä	
	66 §, 60.3 § 1 k	liikelaitoskuntayhtymän talousarvion ja -suunnitelman hyväksymien	yhtymäkokous	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
kuntalaki	120.1 §:n 4 kohta	kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen toiminnasta tilikaudelta laaditun erillistilinpäätöksen tarkastaminen	tilintarkastajat	ei
	120.1 §:n 4 kohta	kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen toiminnasta tilikaudelta laaditun erillistilinpäätöksen käsitteleminen	kunnanhallitus tai yhtymähallitus	ei
	120.1 §:n 7 kohta	esityksen tekeminen kunnallisen liikelaitoksen tilikauden tuloksen käsittelystä (toimintakertomuksessa)	liikelaitoksen johtokunta	ei
	120.1 §:n 5 kohta	kunnallisen liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittaminen	johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen johtaja	ei
	120 a §	112 §:ssä tarkoitettujen tilinpäätös-, osavuosikatsaus- ja kustannustietojen sekä muualla laissa tai lain nojalla säännöllisesti toimitettaviksi edellytetyjen kunnan toiminnan kustannuksia koskevien tietojen toimittaminen Valtiokonttorille	kunta	
	118.5 §	jäsenen nimeäminen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä varten perustettavaan arviointiryhmään	kunta	
	118.6 §	arviointiryhmän toimenpideehdotusten käsitteleminen ja niitä koskevan päätöksen saattaminen valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten toimenpiteiden toteutumista ja riittävyttä koskevan selvityksen esittäminen toimintakertomuksessa	valtuusto	ei
	118.6 §	118.1 §:ssä tarkoitetun selvityksen saattaminen valtiovarainministeriön tietoon tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä	kunta	
	119.2 §	119.1 §:ssä tarkoitetun selvityshenkilön sopimusehdotuksen käsitteleminen	kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin ja jäsenkuntien valtuustot	ei
	119.2 §	sopimuksen hyväksyminen	jäsenkunta 57.1 §:ssä säädetyllä tavalla	

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
kuntalaki	119.2 §	selvityksen saattaminen valtiovarainministeriön tietoon tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä	kuntayhtymä	
	134 §	oikaisuvaatimuksen käsittely	ao. toimielin	ei
	26 §	nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän asettaminen ja sen toimintaedellytyksistä huolehtiminen nuorisovaltuuston toimintasäännön hyväksyminen (tarvittaessa)	kunnanhallitus	ei
	27 §	vanhusneuvoston asettaminen ja sen toimintaedellytyksistä huolehtiminen vanhusneuvoston toimintasäännön hyväksyminen (tarvittaessa)	kunnanhallitus	ei
	28 §	vammaisneuvoston asettaminen ja sen toimintaedellytyksistä huolehtiminen vammaisneuvoston toimintasäännön hyväksyminen (tarvittaessa)	kunnanhallitus	ei

III

Valtuuston yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvat asiat

Valtuustolla on kuntalain mukaan keskeinen asema kunnan päätösvallan käyttäjänä. Tarkemmin tästä säädetään kuntalain 14 §:ssä, johon on koottu valtuuston yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia asioita. Säännös antaa kokonaiskuvan valtuuston tehtävistä ja sitä täydentävät kuntalain muut säännökset, joissa säädetään valtuustolle kuuluvista yksittäisistä tehtävistä.

Myös erityislainsäädäntöön sisältyy valtuuston yksinomaiseen päätösvaltaan kuuluvia asioita. Keskeiset hallintoa ja taloutta koskevat asiat on säädetty valtuuston päätösvaltaan kuuluviksi. Erityislainsäädännössä valtuuston toimivaltaan säädettyjä asioita ovat esimerkiksi maksut ja niitä koskevat taksat. Eräissä laeissa on kuitenkin vain maininta siitä, että taksasta päättää ”kunta”. Asia on ilmaistu näin mm. jätelaissa. Lähtökohtaisesti ilmaus merkitsisi sitä, että toimivalta olisi delegoitavissa hallintosäännöllä.

Kun taksat on säädetty ”kunnan” päätettäväksi, lähtökohtana on, että taksan hyväksymistä koskeva toimivalta voidaan siirtää esimerkiksi lautakunnalle. Toimivallan siirtämiselle asettaa rajat kuntalain 91 §. Säännöksen mukaan ”Toimivaltaa ei kuitenkaan saa siirtää asioissa, joista valtuuston on tässä tai muussa laissa olevan säännöksen mukaan päätettävä”. Säännös ei siten edellytä, että valtuusto päättää kaikista taksassa määrättävistä asioista. Jos taksassa määrätään maksun yksityiskohtaisista määräämisperusteista, säännös ei estä delegoimasta taksan hyväksymistä alemmille viranomaisille. Valtuuston maksuperustepäätös voidaan siten tehdä esimerkiksi talousarvion käsittelyn yhteydessä. Valtuuston on syytä ottaa kantaa mm. siihen, millä perusteella maksua kannetaan: onko perusteena henkilömäärä, kulutus tms. Valtuusto voi luonnollisesti ottaa kantaa myös yksittäisestä palvelusta perittävän euromäärän, mutta tältä osin toimivaltaa voidaan myös siirtää.

Seuraavaan luetteloon on koottu keskeisiä valtuuston yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia asioita. Luettelo ei ole tyhjentävä.

Säädös	Pykälä	Asia
kuntalaki	7 §	tehtävän ottaminen kunnan hoidettavaksi
	4 §	kunnan nimestä päättäminen
	5 §	kunnanvaakunan hyväksyminen
	16 §	valtuutettujen pääsääntöä pienemmästä lukumäärästä päättäminen
	18 §	valtuuston puheenjohtajiston valinta
		valtuuston puheenjohtajiston valtuustokautta lyhyemmästä toimikaudesta päättäminen
	14 §	kunnan toiminnasta ja taloudesta vastaaminen
		kunnan päätösvallan käyttäminen
		kuntastrategian hyväksyminen
		hallintosäännön hyväksyminen
		talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen
		omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen hyväksyminen
		liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista päättäminen
		varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista päättäminen
	sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista päättäminen	
	palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista päättäminen	
	päättäminen takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta	
	päättäminen jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei muualla kuntalaissa toisin säädetä	
	luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista päättäminen	
	tilintarkastajien valinta	
	tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta päättäminen	
	päättäminen muista valtuuston päätettäviksi säädettyistä ja määrättyistä asioista	
	91 §	toimivallan siirtäminen hallintosäännöllä
		alemman viranomaisen oikeuttaminen (hallintosäännössä) siirtämään sille siirrettyä toimivaltaa edelleen

Säädös	Pykälä	Asia
kuntalaki	90 §	tarpeellisten määräysten antaminen valtuutettujen puheenvuorojen pituudesta yksittäisissä asioissa valtuutettujen valtuustotyöskentelyä varten muodostamista valtuustoryhmistä päättäminen
	30.2 §	lautakuntien tai niiden sijasta valiokuntien asettaminen johtokuntien asettaminen liikelaitoksen tai tehtävän hoitamista varten jaostojen asettaminen kunnanhallitukseen, lautakuntaan, valiokuntaan ja johtokuntaan
	30.4 §	kaksikielisessä kunnassa erillisten toimielinten asettaminen opetustoimen hallintoon kumpaakin kieliryhmää varten taikka kieliryhmiä varten jaostoihin jakaantuvan toimielimen asettaminen
	32 §	kunnanhallituksen jäsenten ja varajäsenten valinta ja toimikaudesta päättäminen tarkastuslautakunnan jäsenten ja varajäsenten valinta ja toimikaudesta päättäminen muiden lautakuntien ja valiokuntien jäsenten ja varajäsenten valinta ja toimikaudesta päättäminen päättäminen toimielimen valtuustokautta lyhyemmästä toimikaudesta, ellei toisin säädetä
	31 §	päättäminen siitä, että kunnanhallitukseen ja lautakuntaan voidaan valita vain valtuutettuja ja varavaltuutettuja (valiokuntamalli) päättäminen siitä, että kunnanhallituksen jäseniä valitaan lautakuntien tai valiokuntien puheenjohtajiksi (puheenjohtajamalli)
	31 §	päättäminen siitä, että muu toimielin kuin valtuusto valitsee johtokunnan jäsenet tai osan jäsenistä päättäminen siitä, että johtokunnan jäsenet tai osa sen jäsenistä valitaan valtuuston määrittämien perusteiden mukaisesti kunnan asukkaiden, kunnan henkilöstön tai palvelujen käyttäjien esityksistä
	31 §	päättäminen siitä, että kaksikielisen kunnan muuhun kuin 30.4 §:ssä tarkoitettuun toimielimeen asetetaan jaosto kumpaakin kieliryhmää varten, jolloin jaoston jäsenet on valittava asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä päättäminen siitä, että jaoston jäseneksi, ei kuitenkaan puheenjohtajaksi, voidaan valita muitakin kuin toimielimen jäseniä ja varajäseniä
	33 §	kunnan toimielimen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta, ellei valtuusto ole päättänyt, että jokin muu toimielin valitsee toimielimen jäsenet

Säädös	Pykälä	Asia
kuntalaki	33 §	päätäminen siitä, että valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä lautakuntien ja valiokuntien puheenjohtajat toimivat päätoimisina tai osa-aikaisina luottamushenkilöinä
	34 §	valtuuston valitsemien luottamushenkilöiden erottaminen kesken toimikauden (luottamuksen menetyksen perusteella) valtuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä valtuuston valitsemien toimielinten puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien erottaminen kesken toimikauden (luottamuksen menetyksen perusteella) pormestarin ja apulaispormestari(e)n erottaminen kesken toimikauden (luottamuksen menetyksen perusteella)
	36 §	alueellisten lautakuntien tai johtokuntien asettaminen päätäminen siitä, että alueellisen toimielimen jäsenet tai osa-jäsenistä valitaan osa-alueen asukkaiden esityksestä
	43 §	kunnanjohtajan irtisanominen tai siirtäminen muihin tehtäviin kesken toimikauden (luottamuksen menetyksen perusteella)
	35 §	tilapäisen valiokunnan asettaminen
	40 §	kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä päättäminen (hallintosäännössä)
	41 §	kunnanjohtajan valitseminen
	41.4 §	kunnanjohtajan siirtäminen muihin tehtäviin pormestarin toimikauden alkaessa
	44 §	pormestarin valitseminen ja toimikaudesta päättäminen päätäminen siitä, että pormestarin on oltava kyseisen kunnan valtuutettu
	45 §	apulaispormestari(e)n valitseminen sekä toimikaudesta ja tehtävistä päättäminen päätäminen siitä, että apulaispormestari(e)n on oltava kyseisen kunnan valtuutettu/valtuutettuja
	24 §	kunnallisesta kansanäänestyksestä päättäminen
	25 §	päätäminen (viipymättä) siitä, toimitetaanko kansanäänestys, kun vähintään 4 % kunnan 15 vuotta täyttäneistä asukkaista on tehnyt sitä koskevan aloitteen
	80 §	päätäminen pormestarille ja apulaispormestar(e)ille maksettavasta palkasta ja korvauksista päätäminen päätoimiselle ja osa-aikaiselle luottamushenkilölle maksettavasta kuukausipalkasta ja korvauksista
	19 §	valtuustoryhmien toiminnan tukemisesta päättäminen (myönnetyn tuen määrä valtuustoryhmittäin ilmoitettava tilinpäätöksessä)
	78 §	valtuutetun ja varavaltuutetun vaalikelpoisuuden menettämisen toteaminen
	70 §	eron myöntäminen valtuutetulle ja varavaltuutetulle

Säädös	Pykälä	Asia
kuntalaki	85 §	<p>luottamushenkilön pidättäminen toimestaan tutkimuksen tai oikeudenkäynnin ajaksi, jollei hän ole itse ilmoittanut vetäytyvänsä luottamustoimesta (ennen valtuuston kokousta pidättämisestä voi väliaikaisesti päättää valtuuston puheenjohtaja)</p> <p>luottamushenkilön pidättäminen toimestaan epäillyn virkarikoksen esitutkinnan tai oikeudenkäynnin ajaksi, jos se on kunnan päätöksenteon uskottavuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi välttämätöntä</p>
	86 §	<p>luottamushenkilön pidättäminen toimestaan oikeudenkäynnin ajaksi, jos luottamushenkilö on asetettu syytteeseen rikoksesta, jonka laatu tai tekotapa osittaa, ettei hän voi toimia luottamustehtävässään sen edellyttämällä tavalla</p> <p>luottamushenkilön erottaminen luottamustoimestaan, jos luottamushenkilö on vaalin toimittamisen jälkeen lainvoimaisella tuomiolla tuomittu vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi</p>
	111 §	kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista päättäminen viimeistään talousarvion yhteydessä
	113 §	tilinpäätöksen hyväksyminen
	55 §	kuntayhtymän perussopimuksen (56 §) hyväksyminen

IV

Päätös- ja toimivallan siirtäminen eri hallinto-alojen erityislainsäädännön mukaan

Kuntarakennelaki

Tässä luvussa tarkastellaan delegointia kuntarakennelain (1698/2009) näkökulmasta.

Kuntarakennelain 4 §:n mukaan kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos parantaa

1. kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä tai muuten edistää kunnan toimintakykyä
2. alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita
3. alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia
4. alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Päätöksenteko kuntajaon muuttamisesta kuuluu valtioneuvostolle. Päätökset tehdään kuntien yhteisestä esityksestä tai ministeriön toimesta vireille saatetun erityisen kuntajakoselvityksen pohjalta.

Toimivaltarajat kuntien yhdistymisessä

Esityksen kuntien yhdistymisestä tekevät kuntarakennelain 5 §:n mukaan muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustot yhdessä. Päätös esityksestä tehdään kunnassa valtuustotasolla ilman delegointimahdollisuuksia. Hallitus valmistelee esitystä valtuustolle, mutta päätöksenteko kuuluu kuntarakennelain 5 §:n mukaan valtuustolle. Tietyllä tavalla myös valtuuston päätöksentekoa on lailla tässä asiassa rajattu. Kuntarakennelaki 5 § toteaa, että esitys kuntien yhdistymisestä tekevät muutosten kohteena olevien kuntien valtuustot yhdessä. Lisäksi säädetään, että esitykseen on liitettävä kuntien valtuustojen yhtäpitävät päätökset kuntien yhdistymisesityksestä niihin liittyvine asiakirjoinen sekä yhdistymissopimus.

Valmistelutoimenpiteistä säädetään erikseen. Kuntarakennelain 7 §:n mukaan kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varaaminen määräytyy kuntalain 5 luvun toimivaltajaon mukaisesti (Finlex). Käytännössä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteuttamisesta huolehditaan asian valmistelussa. Lisäksi kuntarakennelaissa todetaan, että kunnanhallituksen on varattava kunnan asukkaille ja muille tilaisuus tehdä huomautus ehdotuksesta kuntien yhdistymiseksi. Huomautusmahdollisuuden varaaminen kuuluu lain nojalla kunnanhallituksen tehtäviin, ja kunnanhallitus osana asian valmistelua valtuustolle myös lausuu huomautuksista.

Yhdistymisesitystä koskevan päätöksen jälkeen valtuuston tehtäviin kuuluu vielä valita yhdistymishallitus, joka jatkossa vastaa yhdistymissopimuksen toimeenpanosta ja huolehtii uuden kunnan toiminnan ja hallinnon järjestämisen valmistelusta.

Toimivaltarajat siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan

Esitys kunnan osan siirtämisestä osaksi toista kuntaa tehdään kunnassa niin ikään valtuustotasolla (kuntarakennelaki 11 §). Kunnan esityksen lisäksi myös kunnan jäsen, kuntien valtuustot yhdessä tai ministeriö voivat esittää kunnan osan liittämistä toiseen kuntaan.

Kunnanhallituksen lailla säädettyihin tehtäviin kuuluu ottaa vastaan kunnan jäsenen esitys kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan. Kunnanhallituksen on tällaisen esityksen pohjalta hankittava kaikkien muutosten kohteena olevien valtuustojen lausunnot. Täten valtuuston tehtävänä on lain nojalla lausua esityksestä kunnan osan siirtämisestä. Kunnanhallitus toimittaa esityksen/esitykset ja lausunnot ministeriölle.

Kunnan tekemän esityksen valmistelusta säädetään vastaavasti kuin kuntien yhdistämisen osalta. Kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varaamisessa viitataan kuntalakiin. Lisäksi todetaan, että kunnanhallituksen on varattava kunnan asukkaille ja muille tilaisuus tehdä huomautus ehdotuksesta kunnan osan siirrosta. Huomautusmahdollisuuden varaaminen kuuluu lain nojalla kunnanhallituksen tehtäviin ja kunnanhallitus osana asian valmistelua valtuustolle myös lausuu huomautuksista.

Erityinen kuntajakoselvitys

Kuntarakennelaissa säädetään erikseen ministeriön mahdollisuudesta määrätä toimitettavaksi erityinen kuntajakoselvitys. Asia voi tulla vireille

- kunnan esityksestä
- ministeriöiden aloitteesta
- kriisikuntamenettelyn seurauksena
- jos vähintään 20 prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista esittää erityisen kuntajakoselvityksen toimittamista.

Tarkempaa sääntelyä kunnan toimielimen toimivallasta esittää kuntajakoselvitystä ei ole, mutta esitykset kuntajaosta-tehdään kunnassa valtuustotasolla.

Jos erityisen kuntajakoselvityksen perusteella selvittäjä katsoo kuntajaon muuttamisen tarpeelliseksi, hänen on tehtävä kuntien valtuustoille ehdotus kuntajaon muuttamisesta. Ehdotusta käsitellään valtuustossa ja asian valmistelu kuuluu kunnanhallituksen tehtäviin.

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
Kunta-rakennelaki	5 §, 11 §, 15 §	Esitys kuntajaon muuttamisesta, kuntien yhdistäminen, kunnan osan liittäminen toiseen	valtuusto	ei
	5 §	Päätös kuntajaon muuttamisesta, kuntien yhdistäminen	valtuusto	ei
	6 §, 41 §	Esitys yhdistymisavustuksen määrästä ja myöntämisestä	valtuusto	ei
	8 §, 9 §	Yhdistymissopimuksen hyväksyminen ja muuttaminen	valtuusto	ei
	7 §	Huomautusmahdollisuuden varaaminen esityksestä kuntien yhdistymisestä	kunnanhallitus	ei
	10 §	Yhdistymishallituksen valinta	valtuusto	ei
	10 §	Yhdistymissopimuksen täytäntöönpano	yhdistymishallitus	ei
	11 §	Esityksen vastaanottaminen kunnan jäseneltä kunnan osan siirtämisestä	kunnanhallitus	ei
	11 §	Lausunnon antaminen kunnan jäsenen esityksestä kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan	valtuusto	ei
	14 §	Huomautusmahdollisuuden varaaminen: ministeriön vaatimus esityksestä kunnan osan siirtämiseksi toiseen kuntaan	kunnanhallitus	ei
	15 §	Eriyisen kuntajakoselvityksen esittäminen	valtuusto	
	16 §, 17 §	Kuntajakoselvittäjän ehdotuksen hyväksyminen/hylkääminen, lausunto ehdotuksesta	valtuusto	ei
	23 §	Uuden kunnan äänestysaluejaosta päättäminen, vaalitoimielinten asettaminen	yhdistymishallitus	ei
	23 §	Keskusvaalilautakunnan jäsenten täydennysvaali kunnan osan siirtyessä toiseen kuntaan	vastaanottavan kunnan valtuusto	ei
	23 §	Mahdollisen uuden äänestysalueen jäsenten valinta vaalilautakuntaan kunnan osan siirtyessä toiseen kuntaan	vastaanottavan kunnan hallitus	ei

V

Maankäyttö ja rakentaminen

Maankäyttö- ja rakennuslain rakentamista koskeva sääntely korvataan 1.1.2025 voimaan tulevalla rakentamislalla (751/2025). Samassa yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslain nimi muuttuu alueidenkäyttölakiksi. Tätä kirjoitettaessa on käynnissä lainsäädäntöuudistus, jossa alueidenkäyttölakia uudistetaan ja siitä on tarkoitus erottaa yhdyskuntarakentamista ja yhdyskuntakehittämistä koskevat säännökset omiksi laeikseen.

Sovellettavat säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 21.1 §:n mukaan rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus.

MRL 21.4 §:n mukaan rakennusvalvontaviranomaisen toimivallan siirtämiseen sovelletaan, mitä kuntalaissa säädetään. Hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevaa asiaa ei kuitenkaan tämän lainkohdan mukaan saa siirtää viranhaltijalle ratkaistavaksi. Toimivaltaa sellaisessa asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä, voidaan kuntalainkin mukaan siirtää vain toimielimelle.

Kunta päättää hallintonsa järjestämisestä kuntalaissa säädetyllä tavalla. Hallinnon järjestämiseksi valtuusto hyväksyy hallintosäännön, joissa määrätään kunnan eri viranomaisista sekä niiden toiminnasta, toimivallan jaosta ja tehtävistä. Kuntalain 91 §:n mukaan valtuusto voi hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille sekä luottamushenkilöille ja viranhaltijoille. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää asioissa, joista valtuuston on kuntalain tai muun lain nimenomaisen säännöksen mukaan päätettävä. Valtuusto voi hallintosäännössä antaa kunnan muulle 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle oikeuden siirtää sille siirrettyä toimivaltaa edelleen. Näin siirrettyä toimivaltaa ei voida enää siirtää edelleen.

Delegointimahdollisuudet maankäyttö- ja rakennuslain sekä kuntalain mukaan

MRL:ssä käytetty sana ”kunta”

Silloin kun MRL:ssä on käytetty sanaa ”kunta”, delegointimahdollisuus on kuntalain mukaan kunnanhallitukselle, lautakunnalle tai viranhaltijalle. Jos toimivaltaa

ei ole ”kunnalle” kuuluvassa asiassa siirretty hallintosäännön määräyksellä, toimivalta on kunnanvaltuustolla. Tällaisen päätösvallan delegoimisessa on huomattava, että delegointitapa vaikuttaa muutoksenhakureittiin (ks. [KHO 2004:97](#)).

MRL:ssa käytetty sana ”rakennusvalvontaviranomainen”

Silloin kun MRL:ssa on käytetty sanaa ”rakennusvalvontaviranomainen”, rakennusvalvontaviranomaisena toimii kunnan hallintosäännössä määrätty lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, esimerkiksi jaosto. MRL 21.1 §:n mukaan rakennusvalvontaviranomaisena ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus. Kuntalain 30.5 §:n perusteella on katsottava, ettei myöskään kunnanhallituksen jaosto voi toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Lainkohdan mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan, valiokunnan ja johtokunnan jaostoihin sovelletaan, mitä asianomaisesta toimielimestä säädetään.

Kuntalain 91 §:n ja MRL 21.4 § perusteella rakennusvalvontaviranomaiseksi määrätyn lautakunnan tai muun monijäsenisen toimielimen tehtäviä voidaan hallintosäännöllä siirtää muulle lautakunnalle, monijäseniselle toimielimelle tai viranhaltijalle.

Hallintopakkoa koskevaa asiaa ei kuitenkaan saa siirtää viranhaltijalle. Koska MRL 186 §:n syytteen nostamisilmoituksen tekeminen edellyttää rakennusvalvontaviranomaiselta rakennustyön keskeyttämistä taikka uhkasakon tai teettämisen käyttämistä edellyttävän teon tai laiminlyönnin toteamista, voidaan myös syyttämislmoituksen tekemistä pitää sellaisena hallintopakkoa koskevana asiana, jota ei voida delegoida viranhaltijalle (MRL 21.4 §).

MRL 130 §:n säännöksen perusteella maisematyöluja voidaan siirtää kunnan muun viranomaisen ratkaistavaksi.

MRA 4.2 §:n selventäväksi tarkoitetun säännöksen mukaan muiden osallistumisesta rakentamisen viranomaisvalvontaan, rakennussuunnitelmien kaupunkikuvallisen ja teknisen tarkastuksen järjestämiseen voidaan määrätä hallintosäännöllä. Tämä olisi mahdollista jo kuntalain perusteella.

Jos valtuusto ei ole hallintosäännössä antanut rakennusvalvontaviranomaisena toimivalle lautakunnalle oikeutta siirtää sille siirrettyä toimivaltaa edelleen, rakennusvalvontaviranomaiseksi määrätty lautakunta käsittelee kaikki rakennusvalvontaviranomaiselle MRL:ssa säädetyt asiat.

Hallintosäännön delegointimääräykset on yksilöitävä. Toimivaltarajat hallintosäännössä on määrättävä selkeästi, eikä samassa asiassa voi olla useita toimivaltaisia luvan myöntäviä viranomaisia. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa keskenään antaa samasta asiasta erilaisia lupapäätöksiä. Rakennustarkastajan päätösvalta tai päätösvalta apulaisrakennustarkastajille lupa-asioissa voidaan määrätä esimerkiksi rakennushankkeen suuruuden tai laajuuden perusteella. Hallintosäännössä voidaan myös määrätä, että rakennustarkastaja tekee

päätökset kaikissa rakennusvalvontaviranomaiselta siirrettyissä lupa-asioissa itse tai apulaisrakennustarkastajien esittelystä.

Delegointirajoitukset maankäyttö- ja rakennuslain sekä kuntalain perusteella

Kuntalain 14 §:n mukaan kunnanvaltuuston päätettäviä ovat mm. toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet, hallinnon järjestämisen perusteet sekä talouden ja rahoituksen perusteet.

Siten esimerkiksi maapoliittisen ohjelman ja kunnan kehitykseen merkittävämmiin vaikuttavien maankäyttösopimusten hyväksymistä, johtosääntöjen hyväksymistä tai lupa- ja valvontamaksutaksan hyväksymistä ei voida delegoida, vaan päätösvalta näissä asioissa kuuluu aina valtuustolle. Maapoliittisen ohjelman perusteella aloitettava kaavoituksen käynnistäminen, vaikutuksiltaan vähäisemmän maankäyttösopimuksen hyväksyminen ja lupa- ja valvontamaksutaksan yksityiskohdista päättäminen voidaan valtuuston hyväksymissä rajoissa delegoida.

MRL:n mukaan kunnanvaltuuston päätettäviä ovat rakennusjärjestyksen hyväksyminen, yleiskaavan hyväksyminen (poikkeus yhteinen yleiskaava MRL 47 §), laissa säädettyä alhaisemmasta kehittämiskorvauksen enimmäismäärästä päättäminen (MRL 91 f §) ja päätöksen tekeminen ELY-keskuksen oikaisukehotuksen johdosta kaava-asiassa. Nämä eivät ole delegoitavissa (kuntalaki 91 §).

Pääsääntö MRL 52 §:n mukaan edelleen on, että asemakaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Valtuuston päätösvaltaa voidaan kuitenkin hallintosäännössä siirtää kunnanhallitukselle tai lautakunnalle.

MRL:n ja kuntalain mukaan lautakunnan (toimielimen) päätettäviä ovat hallinnollisen pakon käyttö ja oikaisuvaatimuksen käsittely (MRL 21.4 § sekä kuntalaki 91.3 §).

Kun ratkaisuvallasta MRL:ssä erityislakina on annettu tietyille yksilöidyille viranomaiselle, päätösvaltaa ei voida delegoida muille. Esimerkiksi kaavan voimaantulosta päättäminen valitusajan kuluttua ennen lainvoimaisuutta alueella, johon valitus ei kohdistu, on MRL 201 §:n mukaan kunnanhallituksen päätettävä. Samoin MRL 144 §:n mukaan lupaviranomainen voi myöntää aloittamisluvan eli tällöin varsinaisen luvan myöntävän viranomaisen on päätettävä aloittamisluvasta.

Delegoinnit poikkeamisluvissa (MRL 171 ja 175 §)

Poikkeamisluvan myöntää MRL 171 §:n mukaisissa tapauksissa ”kunta”. Tällöin päätösvaltaa voidaan kuntalain 91 §:n mukaan siirtää kunnanhallitukselle, lautakunnalle (rakennusvalvontaviranomaisena toimivalle lautakunnalle tai muullekkin lautakunnalle) tai viranhaltijalle.

Vähäisestä poikkeamisesta rakennusluvan yhteydessä päättää MRL 175 §:n mukaan ”rakennusvalvontaviranomainen”. Tätä rakennusvalvontaviranomaiselle säädettyä toimivaltaa voidaan kuitenkin siirtää myös viranhaltijalle MRL 21.4 §:n perusteella.

Suunnittelutarveratkaisujen delegointi

Suunnittelutarveratkaisua koskevan MRL 137.5 §:n mukaan edellytysten olemassaolon ratkaisee rakennuslupamenettelyn yhteydessä tai erillisessä menettelyssä kunnan päättämä viranomainen.

Säännöksen perusteella rakennushankkeeseen ryhtyvä voi hakea erikseen ensin päätöksen (suunnittelutarveratkaisun) rakennusluvan erityisistä edellytyksistä ja sen jälkeen varsinaisen rakennusluvan. Säännös mahdollistaa myös sen, että rakennushankkeeseen ryhtyvä hakee samanaikaisesti yhdessä suunnittelutarveratkaisun ja varsinaisen rakennusluvan.

Jos suunnittelutarveluvan ratkaisevasta viranomaisesta ei ole määräystä hallintosäännössä, säännöksen perusteella se viranomainen, joka ratkaisee rakennusluvan, päättää edellytyksistä ”rakennusluvan yhteydessä”. Jos hallintosäännössä ei ole määrätty ”kunnan päättämää viranomaista”, joka ratkaisisi edellytykset ”erillisessä menettelyssä”, suunnittelutarveratkaisu on kunnanvaltuuston päätösvallassa.

Koska säännöksessä on käytetty sanontaa ”kunta”, erikseen päätettävä suunnittelutarveratkaisua käsittelevä viranomainen voi olla kuntalain 91 §:n perusteella kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunta tai viranhaltija.

Delegoinnin vaikutus muutoksenhakuun (MRL 187 §)

Kun viranhaltija ratkaisee lupa- tai muun asian, sovelletaan MRL 187 §:n mukaista oikaisuvaatimusmenettelyä, jossa määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiselle on 14 päivää. Tällöin ei ole valitusmahdollisuutta, jos oikaisuvaatimusta ei ole ensin tehty. Jos päätösvaltaa ei ole delegoitu viranhaltijalle, valitusaika lautakunnan päätöksestä on 30 päivää.

Jaosto ei voi kuntalain mukaan käyttää otto-oikeutta eikä käsitellä oikaisuvaatimuksia. Mikäli kunnan rakennusvalvontaviranomaiseksi on MRL:n mukaisesti nimitetty jaosto, tämä voi kuntalain lähtökohdasta poiketen käsitellä MRL:n alaan kuuluvia oikaisuvaatimuksia. Asiasta on säädetty MRL:n 187 §:ssä.

Oikeuskäytännössä on katsottu, ettei oikaisuvaatimusmenettelyä voi käyttää, jos päätösvalta on annettu suoraan viranhaltijalle ja jos MRL:ssä on käytetty sanaa ”kunta”. Tällöin päätösvaltaa ei oikeuskäytännön mukaan ole siirretty MRL 187.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla rakennusviranomaiselta tai muulta kunnan viranomaiselta viranhaltijalle. Tällöin viranhaltijapäätöksestä on tehtävä hal-

lintovalitus suoraan hallinto-oikeuteen ilman oikaisuvaatimusmenettelyä (ks. [KHO 2004:97](#)). Jos oikaisuvaatimusmenettely halutaan säilyttää, delegointi on järjestettävä hallintosäännöllä rakennusvalvontaviranomaiselta tai muulta viranomaiselta viranhaltijalle, jolloin ”pääösvalta voidaan katsoa siirretyksi”.

Rakennusvalvontaviranomaisen organisatorinen asema

MRL:ssa ei ole säädetty rakennusvalvontaviranomaisen organisatorisesta asemasta muuta kuin, ettei kunnallishallitus voi toimia rakennusvalvontaviranomaisena (eikä myöskään kunnanhallituksen jaosto kuntalain 30 §:n perusteella). Kunnan omien rakennushankkeiden toteuttamisesta vastaavaa lautakuntaa ei kuitenkaan tulisi nimetä rakennusvalvontaviranomaiseksi. Myöskään rakennustarkastajalle ei tulisi esteellisyysongelmien vuoksi antaa kunnan omien rakennushankkeiden suunnittelu- ja valmistelutehtäviä (HE 101/1998 perustelut s. 68 ja YmVM 6/1998, s. 8). Jos rakennustarkastajalle annetaan kunnan oman rakennushankkeen suunnittelutehtävä, rakennustarkastajan on jäävättävä itsensä lupa-asian valmistelusta ja esittelystä.

Jos kunnan rakennushankkeita toteuttavaa lautakuntaan, esimerkiksi tekniseen lautakuntaan tai vastaavan, halutaan jostain syystä yhdistää myös rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät, rakennusvalvontaviranomaisena toimivan riippumattoman toimielimen tulisi olla vähintään lautakunnan itsenäinen ja riippumaton jaosto. Jaoston jäsenenä voi olla myös varsinaisen lautakunnan varajäsen. Lautakunnan jaostoon voidaan myös valita muitakin kuin lautakunnan jäseniä tai varajäseniä (ei kuitenkaan puheenjohtajaksi, kuntalain 31.2 §). Jos jaoston jäsen on osallistunut rakennushanketta koskevien suunnitelmien hyväksymiseen lautakunnassa, hänen tulisi jäädä itsensä rakennuslupa-asian käsittelystä rakennusvalvontaviranomaisena toimivassa jaostossa (jos hän on myös sen jäsenenä).

Rakennusvalvontaviranomaisen itsenäisyys ja riippumattomuus

Laissa ei ole säädetty kunnan rakennusvalvontaviranomaisen organisatorisesta asemasta ja suhteesta muuhun kunnan hallintoon. Hallituksen esityksen perusteluissa (HE 101/1998, s. 68) on kuitenkin korostettu rakennusvalvonnan tehtävien asianmukaisen hoidon kannalta tarvetta järjestää nämä kysymykset kunnassa niin, että turvataan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävän edellyttämä puolueeton ja riippumaton asema.

Rakennusvalvontaviranomaisena toimivan lautakunnan tai jaoston itsenäinen ja riippumaton asema ilmenee kuntalain 92.5 §:n otto-oikeusrajoituksista. Säännöksen mukaan ylemmällä toimielimellä ei ole otto-oikeutta lupa-, ilmoitus-, valvonta- ja toimitusmenettelyä koskevissa asioissa.

Ylemmällä toimielimellä ei myöskään ole otto-oikeutta MRL:n nojalla tietyille virnaomaisille siirretyissä asioissa. Tällöin päätösvaltaa ei ole siirretty kunta-

lain nojalla kuntalain 92 §:n mukaisesti. MRL:n nojalla siirrettäviä asioita ovat esimerkiksi asemakaavat ja niiden muutokset. Näissä MRL 52 §:ssä on säädetty siirtomahdollisuus kunnanhallitukselle tai lautakunnalle. Kun päätösvalta on siirretty lautakunnalle MRL:n nojalla, kunnanhallituksella ei ole otto-oikeutta.

Jos päätösvaltaa on siirretty kuntalain nojalla, silloin ylemmällä toimielimellä on otto-oikeus. Esimerkiksi rakennuskiellon määräämisestä päättäminen voidaan delegoida kuntalain nojalla, jolloin ylemmällä toimielimellä on otto-oikeus.

Kunnanhallituksen asema

Kunnanhallituksen päätösvalta maankäyttö- ja rakennusasioissa on määriteltävä hallintosäännöllä. Hallintosäännöllä kunnanhallitukselle voidaan delegoida 171 §:n poikkeamislupa, 137 §:n suunnittelutarveratkaisu ja asemakaavojen hyväksyminen 52 §. Kunnanhallitukselle ei voida hallintosäännölläkään delegoida rakennusvalvontaviranomaiselle MRL:n mukaan kuuluvia lupa- ja valvonta-asioita (MRL 21.1 §).

Kunnanhallitus huolehtii kuntalain nojalla valtuuston päätösten toimeenpanosta, esimerkiksi maankäyttösopimuksesta päättäminen kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa ja kunnanvaltuuston päätösten täytäntöönpano ja laillisuusvalvonta (kuntalain 39 §).

MRA 4 §:n mukaan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on kaavojen noudattamisen valvonta. Rakennusvalvontaviranomaisen suorittama kaavojen noudattamisen valvonta on suppeampaa kuin toteuttamisen valvonta. Kaavan toteuttamisesta päättää kunnanhallitus kunnanvaltuuston asemakaavapäätöksen täytäntöönpanijana (kuntalain 39 §).

Rakennustarkastajan asema

Niin sanotun toimivaltarajojen jäykkyyden periaatteen mukaan ylempi viranomainen ei voi ilman siihen oikeuttavaa säännöstä tai määräystä puuttua alemman viranomaisen toimivaltaan kuuluvaan asiaan eikä alempi viranomainen lähtökohtaisesti voi omasta aloitteestaan siirtää itselleen kuuluvaa toimivaltaa ylemmälle. Kuntalain 92.5 §:n otto-oikeutta rajoittavan säännöksen mukaan ylempi toimielin ei voi ottaa käsiteltäväkseen lupa-, ilmoitus-, valvonta-, tai toimitusmenettelyä koskevia asioita. Jos esimerkiksi rakennusluvut on delegoitu rakennustarkastajalle, lautakunta ei voi ottaa niitä käsiteltäväkseen. Rakennustarkastaja ei myöskään voi siirtää niitä lautakunnan käsiteltäväksi. Sen sijaan rakennustarkastajan ratkaiseman asian oikaisuvaatimus voi tulla lautakunnan käsiteltäväksi (MRL 187 §).

Toimikunnat

Kuntalain 91 ja 30 §:n perusteella toimivaltaa voidaan siirtää myös toimikunnalle. Toimikuntia käytetään lähinnä projektiluontoisessa tehtävässä kuten kaavojen

valmistelussa ja rakennushankkeiden toteuttamisessa. Jos esimerkiksi kaavan valmistelua varten asetettavalle toimikunnalle halutaan siirtää toimivaltaa, sen tulee tapahtua hallintosäännöllä. Toimivallan siirtämistä ei voi tehdä toimikunnan asettamispäätöksellä, koska se on hallintosääntöä alemman asteinen päätös.

Koska toimikunta asetetaan kuntalain 30.3 §:n päätöksen mukaan ”määrätyn tehtävän hoitamista varten”, toimivaltaa ei ole syytä siirtää hallintosäännöllä suoraan pysyväismääräyksenä perustettaville toimikunnille. Jos myöhemmin perustettaville toimikunnille halutaan siirtää toimivaltaa kaavanvalmistelusta vastaavalta lautakunnalta, se voidaan järjestää antamalla lautakunnalle hallintosäännössä oikeus siirtää sille määrättyä toimivaltaa edelleen (edelleen delegointi). Toimikuntaa, jolle toimivaltaa siirretään, ei tarvitse määrätä hallintosäännössä. Edelleen siirtäminen voidaan rajata, jos niin halutaan, kaavanvalmistelua varten asetettavalle toimikunnalle.

Ympäristönsuojeluviranomaisen toimiala

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on nimenomaisesti määrätty lukuisia päätös- ja valvonta-asioita erityislainsäädännössä. Näitä löytyy mm. seuraavista laeista:

- laki kuntien ympäristönsuojelunhallinnosta (KYHL)
- ympäristönsuojelulaki (YSL)
- maa-ainelaki (MAL)
- ulkoilulaki
- vesilaki (VL)
- jätelaki (JL)
- maastoliikennelaki
- vesiliikennelaki
- luonnonsuojelulaki (LSL)
- merenkulun ympäristönsuojelulaki (MYSL)
- vesihuoltolaki (VHL)

Kunnan ympäristönsuojeluhallinnon järjestämisessä keskeinen laki on kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annettu laki (64/1986, KYHL). Ympäristönsuojelulainsäädännössä päättävästä ja valvovasta viranomaisesta käytetään nimitystä ”kunnan ympäristönsuojeluviranomainen” (KYHL, YSL, MAL, JL, VL jne.) ja ”kunnan leirintäalueviranomainen” (ulkoilulaki). Kun kunta määrää ympäristönsuojeluviranomaistaan, on kunnan huomioitava, että lainsäädännössä (KYHL ja ulkoilulaki) on lisäksi säädetty, mikä kunnan viranomaisista voi toimia ao. viranomaisena. KYHL 7 §:n mukaan kunnanvaltuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä, ei ympäristöviranomainen kuitenkaan voi siirtää toimivaltaansa viranhaltijalle. Viranhaltijalla, jolle siirretään kunnan ympäristön-

suojeluviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys.

Ympäristösuojeluviranomaisen ja leirintäalueviranomaisen toimivallan siirto

Kunnanvaltuusto voi hallintosäännön määräyksellä antaa ympäristönsuojeluviranomaiselle ja leirintäalueviranomaiselle oikeuden omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen. Tämä valtuuston päätös voi koskea kokonaista tehtävryhmää tai se voi rajoittua tiettyihin asioihin. Ympäristönsuojelulainsäädännössä delegoinnin lähtökohtana on se, että erityislait säätävät usein tehtävän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi ja tämä voi omalla päätöksellään siirtää lakisääteistä toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, jos valtuusto on antanut siihen hallintosäännössä luvan. Viranhaltijalle ei voi kuitenkaan delegoida päätöksiä, jotka sisältävät hallinnollisen pakon käyttämistä. Kunnanvaltuusto ei voi suoraan delegoida ympäristönsuojeluasioita viranhaltijalle, vaan antaa vain luvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle päättää delegoinnista. Eräissä asioissa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen määrää alaiselleen viranhaltijalle tiettyyn tehtävään, kuten tarkastuksiin, toimivallan. Tällöin ei ole kyse varsinaisesta delegoinnista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätös- ja valvonta-asioissa ei ole mahdollista käyttää kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle säädetyt tehtävät ovat kuntalain 92.5 §:n 1-kohdan otto-oikeutta rajoittavan säännöksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyasioita, joissa ylempi toimielin ei voi käyttää otto-oikeutta. Sama koskee leirintäalueviranomaisen tehtäviä. Erityislainsäädännössä päätösvallassa on säädetty siten, että se kuuluu ympäristönsuojelu- tai leirintäalueviranomaiselle. Tällöin asiaa ei ole delegoitu kuntalain perusteella, vaan KYHL:n mukaisesti, joten ei otto-oikeutta ei myöskään ole.

Mikäli ympäristönsuojeluviranomaiseksi nimetty toimielin (lautakunta tai jaosto) on lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevassa asiassa siirtänyt toimivaltaansa kunnanvaltuuston luvalla viranhaltijalle, ei toimielin voi käyttää otto-oikeuttaan. Silloin kuin ympäristönsuojelulainsäädännössä on säädetty, että asiasta päättää ”kunta”, otto-oikeutta voidaan käyttää. Tällaisia päätöksiä ovat muun muassa ympäristönsuojelumääräykset ja taksapäätökset.

Oikaisuvaatimukset: taksat ja maksut

Valtuuston tulee päättää maksujen yleisistä perusteista myös ympäristöasioissa. Siltä osin kuin kysymys ei ole maksujen yleisistä perusteista päättämisestä, toimivaltaa voidaan siirtää esimerkiksi lautakunnalle. Valtuuston päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta, vaan siitä voi valittaa kunnallisvalituksin hallinto-oikeuteen. Jos esimerkiksi lautakunnalle on delegoitu muuta kuin yleisiä perusteita koskevan tarkastus- ja valvontataksaan hyväksyminen sekä tarkastus- ja

valvontamaksun määrääminen yksittäistapauksissa, voidaan lautakunnan päätöksestä tehdä ensi vaiheessa oikaisuvaatimus.

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
L kuntien ympäristön- suojelun hallinnosta (64/1986)	4 §	ympäristönsuojelun yleis- suunnittelu ja johtaminen kunnassa	kh	ei
	5 §	kunnan ympäristönsuojelu- viranomainen	kv:n hallintosään- nöllä määräämä toimielin, (ei kh)	ei voida delegoida kokonaan eikä jakaa osiin
	6 §	ympäristönsuojelun valvo- minen ja edistäminen	ympäristönsuoje- lutaranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	7 §	lupa lakisääteisen toimival- lan siirtämiseen	ympäristönsuoje- lutaranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
Ympäristön- suojeluL (527/2014)	22 §	kunnan ympäristönsuojelu- viranomaisen tehtävät: lupa, valvonta, ilmoitusmenet- elyt, rekisteröinti, yleisen edun valvonta	ympäristönsuoje- lutaranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	22.2 §	lupa toimivallan siirtämiseen	ympäristönsuoje- lutaranomainen	on; viran- haltijalle kv:n luvalla; ei; hallinnollinen pakko
	36 §	Lulupa-asian siirtäminen valtiolle	ympäristönsuoje- lutaranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	38 §	toimivallan siirto lupa-asias- sa valtion ympäristölupa-vi- ranomaiselta kunnan ympä- ristönsuojelutaranomaiselle	kunta	on; kuntalain mukaisesti
	47 a §	ympäristölupahakemuksen ja maa-aineslupahakemuks- en yhteiskäsittely	ympäristönsuoje- lutaranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	61–61 b §	vakuuden indeksikorotus, realisointi ja vapauttaminen	ympäristönsuoje- lutaranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	106 d §	polttoaineiden saatavuus- häiriöihin liittyvät poikkeuk- selliset tilanteet – poikke- uksen myöntäminen	ympäristönsuoje- lutaranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	138 §	toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojelutarano- maiselle – pilaantuneet maat	kunta	on; kuntalain mukaisesti

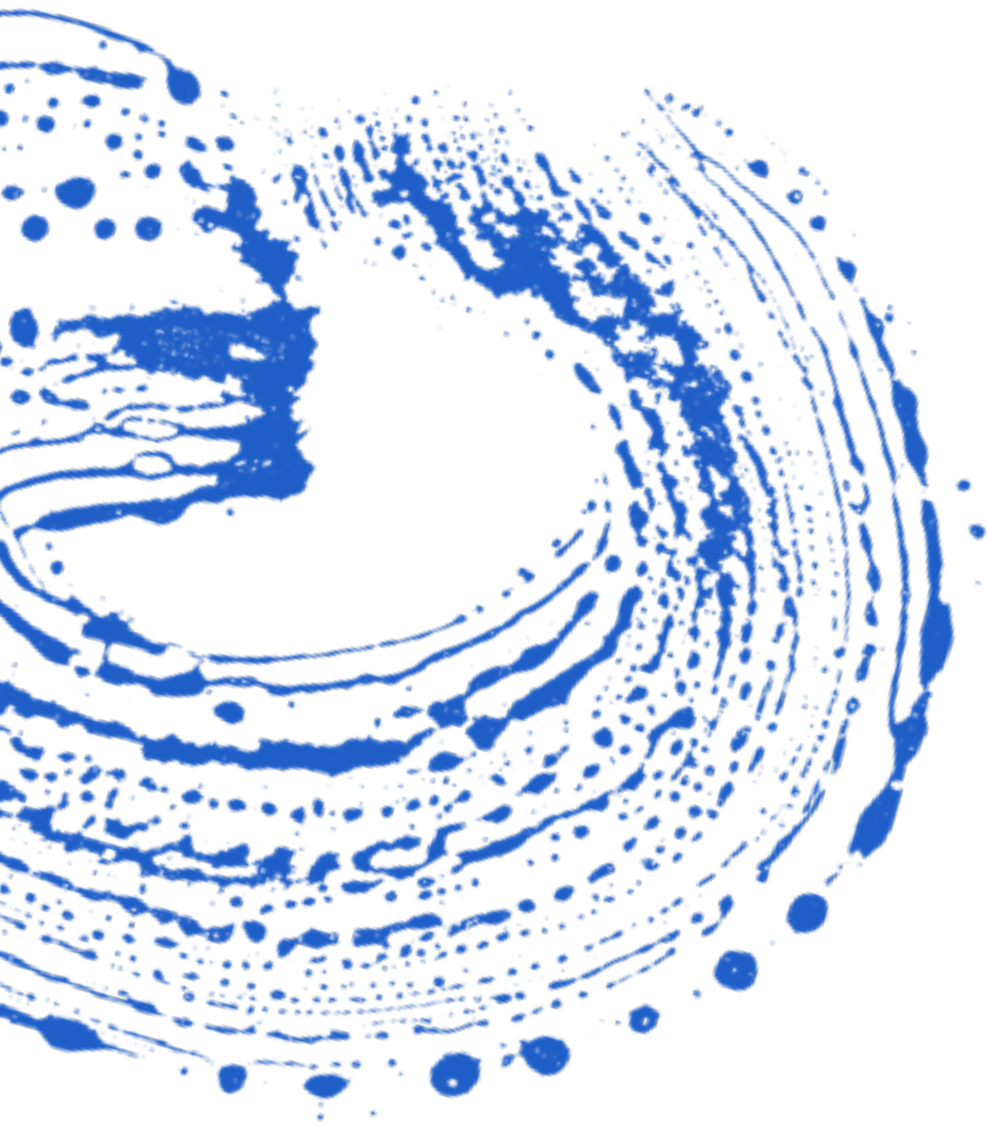
Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Ympäristön- suojeluL (527/2014)	143– 148 ja 150– 153 §	ympäristön tilan seuranta	kunta	on; kuntalain mukaisesti
	156 d §	talusjätevesien käsittely- vaatimuksista poikkeaminen	kunnan toimival- tainen viranomai- nen	on
	158 §	jäteveden johtaminen toisen alueella	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	168 §	valvontaohjelman ja -suun- nitelman laatiminen	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	169– 172 §	valvonta	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viranhaltijalle
	175 §	määräys	ympäristönsuoje- luviranomainen	ei; hallintopakkoa
	179 §	kehotus	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viranhaltijalle
	180 §	määräys pilaantumisen eh- käisemiseksi	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	181 §	toiminnan keskeyttäminen	ympäristönsuoje- luviranomainen	ei; hallintopakkoa
	182 §	viranhaltijan väliaikainen määräys	viranhaltija	ei
	184 §	uhkasakko, teettämis- tai keskeyttämisuhka	ympäristönsuoje- luviranomainen	ei; hallintopakkoa
	186 §	vireillepano-oikeus valvon- ta-asioissa	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	188 §	toiminta rikosasioissa / ri- kosilmoitus	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	191 §	valitusoikeus	kunta ja ympäris- tönsuojeluviran- omainen	on
	192 §	oikaisuvaatimuksen käsittely	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	202 §	ympäristönsuojelumäärä- ykset	kunta	on; kuntalain mukaisesti
	202.4 §	poikkeaminen ympäristön- suojelumääräyksistä	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	205 §	maksun määrääminen	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Ympäristön- suojeluL (527/2014)	205.4 §	maksutaksan hyväksyminen	kunta	on; kuntalain mukaisesti
	223 §	ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot	kunta tai ympäristönsuoje-luviranomainen	on
Ulkoilulaki (606/1973)	2 §	ulkoilureitin pitäminen	kunta	on
	3–4 §	ulkoilureitin laatiminen	kunta	on
	5 §	ulkoilureittitoimituksen hakeminen	kunta	on
	10 §	määräysten antaminen ulkoilureitista	kunta	on
	20 §	leirintäilmoituksen käsittely	leirintäalueviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	21 §	lupamääräykset leirintäalueelle ja ilmoituksen hylkääminen	leirintäalueviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	23.1 §	leirintäsäännösten valvonta, tarkastusoikeus ja huomautus	leirintäalueviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	24.2 §	leirintäalueen sulkeminen	leirintäalueviranomainen	ei, hallintopakkoa
25 §	tilapäisen leirinnän kieltö	leirintäalueviranomainen	ei, hallintopakkoa	
26 §	lupa toimivallan siirtämiseen	kunnanvaltuusto	ei	
Vesilaki (587/2011)	1:7 ja 14:1	valvontatoimivalta	ympäristönsuoje-luviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	3:11 ja 15	hakemus tarkkailu- tai kalatalousvelvoitteen muuttamiseksi	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	3:21	hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	4:2	pintaveden oton rajoittaminen	ympäristönsuoje-luviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	5:5	ojituksen erimielisyysasiat	ympäristönsuoje-luviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	5:9	oikeus ojittaa toisen alueella	ympäristönsuoje-luviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	5:14	toisen ojan käyttäminen muuhun kuin maan kuivatamiseen	ympäristönsuoje-luviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
Vesilaki (587/2011)	6:3	hakemus keskiveden- korkeuden muuttamiseen	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	13:7	erillisen korvausasian ratkaiseminen	ympäristönsuojeluviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	14:2	tutkintapyyntö	ympäristönsuojeluviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	14:4	rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen ojitusasioissa	ympäristönsuojeluviranomainen	ei, hallintopakkoa
	14:14	valvonta-asian vireillepano	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	15:2	valitusoikeus	kunta ja ympäristönsuojeluviranomainen	on
	18:12	maksutaksan hyväksyminen	kunta	on, kuntalain mukaisesti
Jätelaki (646/2011)	24 §	jätelain valvonta	ympäristönsuojeluviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	75 §	roskaantuneen alueen puhdistamismääräys	ympäristönsuojeluviranomainen	ei, hallintopakkoa
	126 §	rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen	ympäristönsuojeluviranomainen	ei, hallintopakkoa
	129 §	uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka	ympäristönsuojeluviranomainen	ei, hallintopakkoa
	130 §	teettämisuhan kohteena olevan irtaimen omaisuuden myynti	ympäristönsuojeluviranomainen	ei, hallintopakkoa
	133 §	laiminlyöntimaksun määrääminen	ympäristönsuojeluviranomainen	ei, hallintopakkoa
	134 §	vireillepano-oikeus valvonta-asioissa	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	136 §	tutkintapyyntö	ympäristönsuojeluviranomainen	on, viranhaltijalle, kv:n luvalla
	138 §	valitusoikeus	kunta ja ympäristönsuojeluviranomainen	on
	Maastoliikennelaki (1710/1995)	9.1 §	esitys maastoliikenne- rajoitukseksi	kunta
	14.1 §	moottorikelkkailureitin pitäminen	kunta ym.	on (myös ostopalveluna)
	14.2 §	reitinpitäjän hyväksyminen	ympäristönsuojeluviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Maastolii- kennelaki (1710/1995)	15 §	moottorikelkkailureittisuun- nitelman hyväksyminen	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	22 §	reitit siirtäminen	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	23 §	reitit lakkauttaminen	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	30 §	kilpailu- tai harjoituslupa maastossa	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	30.4 §	maksutaksan hyväksyminen	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	32 §	yleinen valvonta	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
VesiliikenneL (782/2019)	102 §	aloite vesiliikennettä koske- vaksi kiello- tai rajoitusalu- eeksi	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	104 §	kiellon tai rajoituksen mer- kitseminen yl. kulkuväylän ulkopuolella	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	106 §	kilpailu- tai harjoituslupa	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
Luonnon- suojelulaki (9/2023)	95 §	luonnonmuistomerkin rauhottaminen	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	96 §	luonnonmuistomerkin rau- hoittamisen lakkauttaminen	kunta	on, kuntalain mukaisesti
Maa-aineslaki (555/1981)	7 §	lupaviranomainen	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	14 §	valvontaviranomainen	ympäristönsuoje- luviranomainen	on, viran- haltijalle, kv:n luvalla, ei kuitenkaan hallintopakkoa
	23 §	taksan hyväksyminen	kunta	on, kuntalain mukaisesti
	9:6	Sataman jätehuoltosuunni- telman hyväksyminen	ympäristönsuoje- luviranomainen	on; viran- haltijalle, kv:n luvalla
	12:5	valvontatehtävät	ympäristönsuoje- luviranomainen	on, viran- haltijalle, kv:n luvalla, ei kuitenkaan hallintopakkoa

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
	13:1	taksan hyväksyminen	kunta	on, kuntalain mukaisesti
Vesihuoltolaki (119/2001)	4 §	valvontatehtävät	ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomainen	on, viranhaltijalle, kv:n luvalla, ei kuitenkaan hallintopakkoa
	11 §	liittämismahdollisuudesta vapauttaminen	ympäristönsuojeluviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla
	17 c §	hulevesiviemäriin liittämismahdollisuudesta vapauttaminen	ympäristönsuojeluviranomainen	on; viranhaltijalle, kv:n luvalla

Ympäristöterveydenhuoltoviranomaisen toimiala

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:n mukaan kunnan on järjestettävä ympäristöterveydenhuollon palvelut alueellaan sen mukaan, mitä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetussa laissa (410/2009) säädetään. Ympäristöterveydenhuollosta säädetään terveydensuojelulaissa (763/1994), elintarvikelaissa (297/2021), tupakkalaissa (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolaissa (285/2023). Lisäksi lääkelaisissa on tehtäviä, jotka ympäristöterveydenhuolto hoitaa. Kunnat huolehtivat myös eläntautilaissa, helposti leviävien eläntautien vastustamisesta annetussa laissa, eläinten hyvinvointilaissa, eläinten kuljetuksesta annetussa laissa ja eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa kunnaneläinlääkärille säädettyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä.

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta edellyttää, että kuntien on järjestettävä ympäristöterveydenhuolto sellaisessa yksikössä, jossa ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamiseen on käytettävissä vähintään 10 henkilötyövuoden resurssit. Kaikki ympäristöterveydenhuoltoon kuuluva viranomaistoiminta on keskitettävä samalle toimielimelle.

Ympäristöterveydenhuollon viranomaisia ovat:

- terveydensuojeluviranomainen
- elintarvikevalvontaviranomainen
- eläinlääkintähuoltoviranomainen
- tupakkalain valvontaviranomainen
- sekä eräissä tehtävissä kunnaneläinlääkäri.

Ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävissä delegoinnin lähtökohtana on se, että erityislait usein säätävät tehtävän kunnan ympäristöterveydenhuollosta vastaavan toimielimen vastuulle ja tämä voi omalla päätöksellään siirtää lakisääteistä toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, jos kunnanvaltuusto on antanut siihen hallintosäännössä luvan. Kunnanvaltuusto ei voi suoraan delegoida ympäristöterveydenhuoltoasioita viranhaltijalle, vaan antaa vain luvan kunnan ympäristöterveydenhuollosta vastaavalle toimielimelle päättää delegoinnista. Eräissä asioissa kunnan ympäristöterveydenhuollosta vastaava toimielin määrää alaiselleen viranhaltijalle tiettyyn tehtävään, kuten tarkastuksiin toimivallan. Tällöin ei ole kyse varsinaisesta delegoinnista.

Erityislainsäädännössä on määrätty eräitä rajoituksia ja myös kuntalaista poikkeavia oikeuksia koskien delegointeja. Elintarvikelaissa esimerkiksi säädetään hallintopakkokeinojen delegoinnista viranhaltijoille. Samoin terveydensuojelulaki mahdollistaa määräysten antamisen siirtämisen viranhaltijoille, vaikka näin ei siitä suoraan säädetäkään. Toisaalta tupakkalaki lähtee siitä, että delegoinnit tehdään valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa poikkeusta lukuun ottamatta kuntalain mukaisesti.

Elintarvikelaki

Riippuen viranomaistoimintojen järjestämistavasta kunnan viranhaltijalle ei voi delegoida päätöksiä, jotka sisältävät hallinnollisen pakon käyttämistä. Tästä poikkeuksen luo elintarvikelaki, jonka 27.3 §:n mukaan kunnanvaltuusto voi antaa lautakunnalle tai toimielimelle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle myös hallinnollisten pakkokeinojen osalta.

Kunta voi myös sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle elintarvikelaissa säädetty tehtävä, jossa toimivalta voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Terveydensuojelulaki

Terveydensuojelulain 7 §:n mukaan kunnanvaltuusto voi antaa kunnan terveydensuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle. Kunnan terveydensuojeluviranomaisella ei ole kuitenkaan oikeutta siirtää valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle. Muulla tavoin ei toimivallan siirtoa ole rajoitettu. Voidaankin tulkita, että terveydensuojelulakia erityislainsäädäntönä tulee soveltaa kuntalain sijaan myös hallinnollisten pakkokeinojen osalta. Erityisesti terveydensuojelulain 51 §:n mukaisten määräysten antaminen on mahdollista delegoida myös viranhaltijoiden toimivaltaan kuuluvaksi.

Kunta voi myös sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle terveydensuojelulaissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Eläinlääkintähuoltolaki

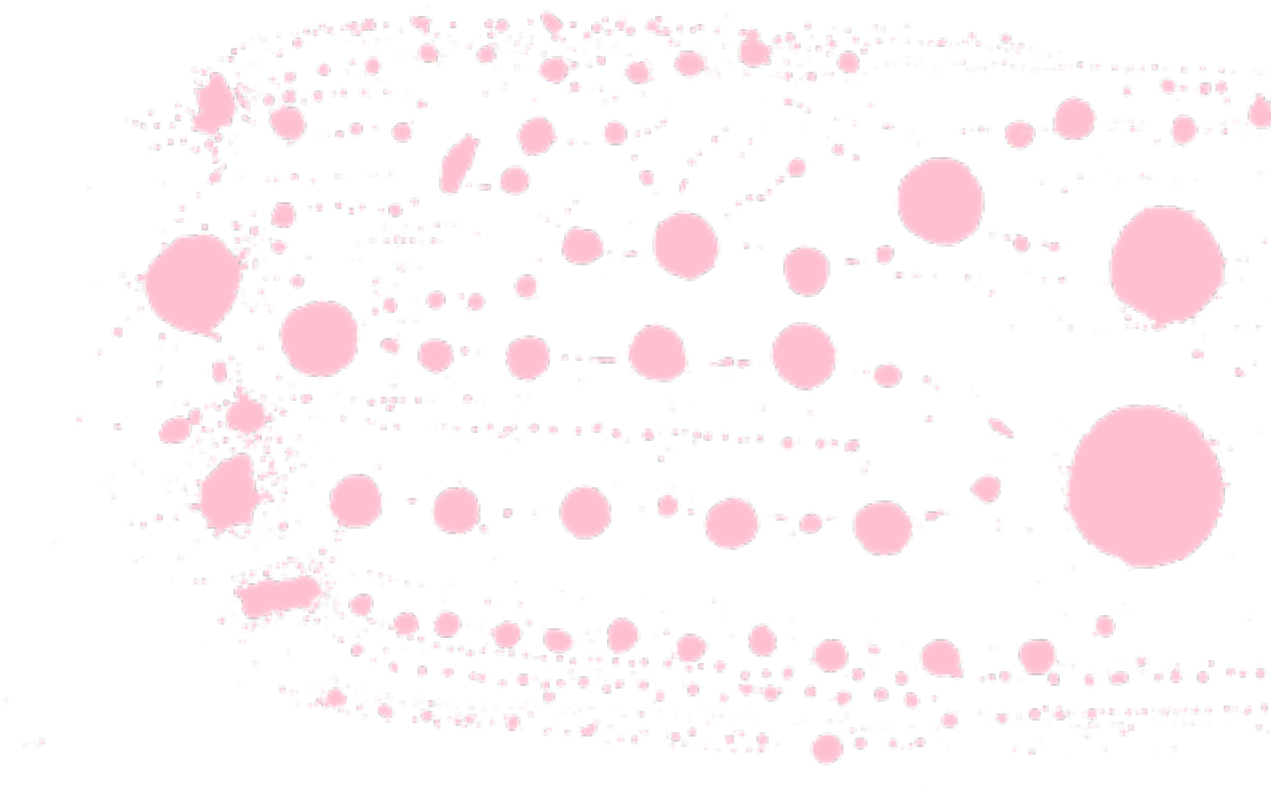
Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle eläinlääkintähuoltolaissa säädetty tehtävä, jossa toimivalta kuuluu tai voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Tupakkalaki

Kunnalla ei ole oikeutta siirtää tupakkalain 84 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle. Muuten lain perustelujen mukaan on tarkoitus soveltaa kuntalain säännöksiä toimivallan siirrossa.

Lääkelaki

Lääkelain 54 c §:n mukaan kunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella tarkastaa nikotiinivalmisteiden varastointi- ja myyntipaikkoja sekä valvoa nikotiinivalmisteiden myyntiä. Tämän mukaisesti tehtävää ei ole suoraan määrätty ympäristöterveydenhuollon toimielimelle, ja tämä tulee ottaa huomioon hallintosäännön delegointisäännöksissä.

VI

Kasvatus ja koulutus

Luvussa käydään läpi varhaiskasvatusta, perusopetuslain mukaista opetusta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta, vapaata sivistystyötä sekä taiteen perusopetusta koskeva lainsäädäntö. Lisäksi käydään läpi oppivelvollisuuslaki, jossa säädetään kunnalle tehtäviä ja toimivaltuuksia eri rooleissa; perusopetuksen järjestäjänä, asuinkuntana sekä eri koulutusmuotojen järjestäjänä.

Koulutusta koskeviin lakeihin sisältyy varsin vähän hallintoa koskevia säännöksiä, joten kuntien ja kuntayhtymien järjestämän koulutuksen hallinto järjestetään kuntalain mukaisesti. Kuntalaissa on erityissäännös kaksikielisen kunnan opetustoimen hallinnosta. Kuntalain 30 §:n mukaan kaksikielisessä kunnassa asetetaan opetustoimen hallintoon erillinen toimielin kumpaakin kieliryhmää varten taikka yksi toimielin, joka jakautuu kieliryhmiä varten jaostoihin.

Koulutuksen lainsäädännössä ei pääsääntöisesti oteta kantaa toimivaltaiseen viranomaiseen, vaan valtuusto siirtää ”kunnan” toimivaltaa hallintosäännöllä kuntalain 91 §:n nojalla (ks. luku II, *Päätös ja toimivallan siirtäminen kuntalain mukaan*). Käytännössä ainoastaan eräissä oppilaan/opiskelijan kurinpitoa ja arviointia koskevissa asioissa kunnan delegointivaltaa on rajoitettu. Niissä toimivalta on annettu suoraan lailla tai asetuksella asianomaisesta opetuksesta vastaavalle kunnan tai kuntayhtymän toimielimelle taikka rehtorille tai opettajille.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjän tulee asettaa monijäseninen toimielin, joka päättää opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta, määräaikaista erottamisesta, asuntolasta erottamisesta sekä opiskeluoikeuden pidättämisestä. Rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämässä koulutuksessa olevan oppivelvollisen opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta, määräaikaista erottamisesta, asuntolasta erottamisesta sekä opiskeluoikeuden pidättämisestä päättää kyseinen koulutuksen järjestäjän kotipaikan mukaisen kunnan asettama monijäseninen toimielin.

Asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä, toimivaltaa voidaan kuntalain mukaan siirtää vain toimielimelle. Päätösvaltaa ei näissä asioissa voida siirtää viranhaltijalle. Hallinnollisella pakolla tarkoitetaan henkilöön kohdistuvia tahdonvastaisia toimia. Yleensä on kysymys henkilökohtaiseen koskemattomuuteen puuttumisesta tai henkilön oikeuksien rajoittamisesta. Opetustoimessa tällainen asia on esimerkiksi oppilaan tai opiskelijan erottaminen määräajaksi.

Suurin osa koulutuksen lainsäädännön tehtävistä on delegoitu kuntalain perusteella, joten otto-oikeutta on lähtökohtaisesti mahdollisuus käyttää.

Kuntalain 92.5 §:n 2 kohdan mukaan otto-oikeutta ei kuitenkaan ole yksilöön kohdistuvissa opetustoimen asioissa. Kuntalaissa ei ole määrätty mitä nämä yksilöä koskevat asiat ovat. Otto-oikeuden ulkopuolelle on syytä rajata oppilaita ja opiskelijoita koskevat ”yksilöpäätökset”, kuten esimerkiksi oppilaaksi ottaminen, erityisen tuen järjestäminen, koulumatkaedun myöntäminen, koulutapa-turman korvaaminen, kirjallisen varoituksen antaminen jne. Opetustoimen henkilöstöä koskevat päätökset eivät ole em. säännöksessä tarkoitettuja ”yksilöön kohdistuvia opetustoimen asioita”.

KHO 18.10.1999 T 2803:

Oppilaan koulumatkan järjestäminen oli sellainen yksilöön kohdistuva opetustoimen asia, jota kuntalain 51 §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitetaan ja jota ei saanut ottaa ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

KHO 12.8.1998:

Opetustoimen viran täyttäminen ei ollut sellainen yksilöön kohdistuva opetustoimen asia, jota ei saanut ottaa ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
Perus-opetus-laki (628/1998)	5 §	Perusopetukseen valmistavan opetuksen, joustavan perusope-tuksen ja aikuisten perusopetuk-sen järjestämisestä päättäminen	kunta	on
	6 §	Oppilaan koulupaikan/opetuksen järjestämispaikan määräytymis-perusteet Oppilaan koulupaikan/opetuksen järjestämispaikan vaihtaminen Oppilaaksi ottaminen kunnan osoittamaan kouluun/opetuksen järjestämispaikkaan	kunta	on
	13 §	Uskonnon ja elämäkatsomus-tiedon järjestäminen	kunta	on
	15 §	Opetussuunnitelman hyväksyminen	kunta	on
	17 §	Eryitysen tuen järjestäminen	kunta	on
	18 §	Eryityset opetusjärjestelyt	kunta	on
	19 §	Opetuksen julkisuuden rajoittaminen	kunta	on
	20 §	Kokeiluun osallistuminen	kunta	on
	21 §	Koulutuksen arviointiin liittyvä päätöksenteko	kunta	on
	23 §	Koulutyön alkaminen ja loma-ajat, menetettyjen työpäivien korvaaminen	kunta	on

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
Perusopetuslaki (628/1998)	26 §	Oppivelvollisen edistymisen valvonta	kunta	on
	27 §	Perusopetuksen poikkeava aloittamisajankohta	kunta	on
	28.2 §	Valintaperusteista ja hakijoiden oppilaaksi ottamisesta päättäminen	kunta	on
	29 §	Suunnitelma kurinpitokeinojen ja kasvatustieteiden käytäntöistä Järjestyssäännöt tai muiden järjestysmääräysten hyväksyminen	kunta	on
	30.3 §	Valitun aineen tai oppimäärän muuttaminen toiseksi	kunta	on
	31 §	Opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut ja muut opetuksen maksuttomuuteen kuuluvat palvelut	kunta	on
	32 §	Koulumatkaedusta päättäminen	kunta	on
	33 §	Majoitusedusta päättäminen	kunta	on
	34.1 §	koulutapaturman korvaaminen	kunta	on
	35.1 §	Tilapäinen vapaus opetuksesta	kunta	on
	35.4 §	Koulun omaisuuden/tilan puhdistaminen ja uudelleen järjestäminen	koulun opettaja tai rehtori	ei
	35 a §	Kasvatustieteiden määrääminen	koulun opettaja tai rehtori	ei
	36.1 §	Jälki-istuntoon määrääminen	koulun opettaja tai rehtori (perusopetusasetus 18 §)	ei
	36.1 §	Oppilaalle annettava kirjallinen varoitus	kunta	koulun rehtorille (36 a §)
	36.1 §	Oppilaan määräaikainen erottaminen	kunta	Ao. opetuksen järjestämisestä vastaavalle toimielimelle (36 a §)
	36.2 §	Opetusta häiritsevän oppilaan määrääminen poistumaan luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta	koulun opettaja tai rehtori (perusopetusasetus 18 §)	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Perus- opetus- laki (628/1998)	36.2 §	Häiritsevän oppilaan määrääminen poistumaan koulun järjestämästä tilaisuudesta	koulun rehtori tai opettaja (perusopetus-asetus 18 §)	ei
	36.3 §	Oppilaan opetuksen epääminen	koulun rehtori (perusopetus-asetus 18 §)	ei
	36.4 §	Kotitehtävien suorittaminen valvonnan alaisena	koulun opettaja tai rehtori (perusopetus-asetus 18 §)	ei
	38 §	Erityinen tutkinto	kunta	on
	42 c §	Oppilaan arvioinnin uusiminen	koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä	ei
	46 §	Aikuisten perusopetukseen ottaminen	kunta	on
	46 a §	Oppilaan ja opiskelijan eronneeksi katsominen	Kunta	on
	47 a §	Osallisuus ja oppilaskunta-toiminnan järjestäminen	kunta	on
8 a luku	Perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen, toiminnan laajuus, toimintaan hakeminen ja järjestämisspaikat, toiminnan alkaminen ja päättyminen, toimintasuunnitelma, oppilaan toimintaan ottaminen, toiminnasta perittävän kuukausimaksun määrä, toimintaan osallistuvan oppilaan kuukausimaksu / maksun perimättä jättäminen tai alentaminen	kunta	on	
Perus- opetus- asetus (852/1998)	5 §	Korvaavan opetuksen järjestäminen	kunta	on
	7 §	Koulutyön päättymisestä päättäminen määrättyissä tilanteissa	kunta	on
	9 §	Opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman hyväksyminen	kunta	on
	9 b §	Joustavan perusopetuksen valintaperusteista ja menettelyistä päättäminen Oppilaaksi ottaminen joustavaan perusopetukseen	kunta	on

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Perus- opetus- asetus (852/1998)	12 §	Päättötodistuksen, erotodistuksen ja yhden tai useamman oppiaineen suorittamisesta annettavan todistuksen antaminen	kunta	on
	13 §	Oppilaan arviointi oppiaineen / opintokokonaisuuden / käyttäytymisen osalta	opettaja/ opettajat	ei
	13 §	Vuosiluokalle jättäminen	rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä	ei
	22 §	Opetusharjoittelijan ottaminen	kunta	on
	23 §	Todistuksen antaminen oppilaalle perusopetuksen suorittamisesta erityisessä tutkinnossa	kunta	on
	23 a §	Esiopetukseen hakemisesta päättäminen Esiopetuksen järjestämispaikoista, opetuksen alkamis- ja päättämisaikajankohdasta päättäminen Hakijan ottaminen esiopetuksen oppilaaksi (muu kuin kunnan osoittama) / valintaperusteista päättäminen	kunta	on
Oppivel- vollisuus- laki (1214/ 2020)	2.3 §	Pidennetystä oppivelvollisuudesta päättäminen	kunta	on
	7 §	Oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä päättäminen (määrätyissä tilanteissa)	kunta/ kuntayhtymä	on
	15 §	Opiskelupaikan osoittaminen	kunta	on
	16.1 §	Päätöksenteko oikeudesta maksuttomaan koulutukseen	kunta/ kuntayhtymä	on
	16.4 §	Maksuttomuuden pidentämisestä päättäminen (ilman hakemusta)	kunta/ kuntayhtymä	on
	17.1 §	Opetuksen edellyttämien oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden maksuttomuutta koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	17.2 §	Opintoja täydentäviä vapaaehtoisia opintoretkiä, vierailuja, tapahtumia ja muiden vastaavien toimintojen maksuja koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	19 §	Majoituskorvaus oppivelvolliselle	kunta/ kuntayhtymä	on
	20 §	Majoituskorvauksen myöntäminen erityistilanteissa	kunta/ kuntayhtymä	on
	21 §	Matkakorvaus oppivelvolliselle	kunta/ kuntayhtymä	on

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
Lukiolaki (714/2018)	3–4 §	Järjestämisluvan hakeminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	6 §	Erytisen koulutustehtävän ja siihen mahdollisesti sisältyvän valtakunnallisen kehittämis-tehtävän hakeminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	8 §	Koulutuspalvelujen hankkiminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	12 §	Opetussuunnitelman hyväksyminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	13 §	Opetussuunnitelmaan perustu- van suunnitelman hyväksyminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	16 §	Uskonnon ja elämäkatsomus- tiedon järjestäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	17 §	Opetuksen julkisuuden rajoittaminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	18 §	Kokeiluluvan hakeminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	19 §	Jatkuvasta hausta ja siihen liitty- vistä hakuajoista ja menettelyistä päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	20 §	Opiskelijaksi ottamista koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	22 §	Opiskelijaksi ottamisen perusteita koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	23.1 §	Opiskeluoikeuden alkamisajan- kohdasta päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	23.3 §	Lisääjan myöntäminen ja opiske- luoikeuden väliaikainen keskeyt- täminen opiskelijan hakemuk- sesta	kunta/ kuntayhtymä	on
	24 §	Opiskelijan eronneeksi katsomi- nen	kunta/ kuntayhtymä	on
	27 §	Osaamisen tunnustamiseen ja osoittamiseen liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	29 §	Opiskelun poikkeava järjestämi- nen	kunta/ kuntayhtymä	on
	30 §	Poissaoloa koskevat menettelyt	kunta/ kuntayhtymä	on
	33 §	Opiskelijoiden vaikutusmahdol- lisuuksien turvaamista ja opis- kelijakuntatoimintaa koskeva pätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	34 §	Opiskelijoilta määrätyissä tilan- teissa perittäviä maksuja koskeva pätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	35 §	Opintososiaalisia etuja koskeva pätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	36 §	Erytistä tutkintoa koskeva pää- töksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Lukiolaki (714/2018)	37 §, 38 §	Kunkin opintojakson arviointi Oppiaineen päättöarviointi	opiskelijan opettaja/ opettaja rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä	ei
	39 §	Päättötodistuksen antaminen Todistuksen antaminen suorite- tuista opinnoista; Todistuksen antaminen aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneel- le suoritetuista oppiaineiden op- pimäärästä ja muista opinnoista; Erillisen todistuksen antaminen lukiodiplomin ja suullisen kieli- taidon kokeen suorittamisesta	kunta/ kuntayhtymä	on
	40 §	Järjestyssääntöjen ja muiden jär- jestysmääräysten hyväksyminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	40 §	Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelytapoja koskevan suun- nitelman hyväksyminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	41.1 §	Opiskelijalle annettava kirjallinen varoitusta	kunta/ kuntayhtymä	Asianomai- selle moni- jäseniselle toimielimelle tai rehtorille
	41.1 §	Päätänne opiskelijan erotta- misesta oppilaitoksesta määrä- ajaksi (max 1 v.) sekä täytäntöön- panosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisesta	kunta/ kuntayhtymä	Asianomai- selle moni- jäseniselle toimielimelle tai rehtorille korkeintaan 3kk kestä- västä erotta- misesta
	41.1 §	Opiskelijan erottaminen asun- tolasta määräajaksi tai opinto- jen jäljellä olevaksi ajaksi sekä päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisesta päätänne	kunta/ kuntayhtymä	Asianomai- selle moni- jäseniselle toimielimelle tai rehtorille korkeintaan 3kk kestä- västä erotta- misesta
	41.1 §	Oppivelvollisen erottaminen oppilaitoksesta enintään 3 kk sekä päätöksen täytäntöönpa- nosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisesta päätänne	kunta/ kuntayhtymä	Asianomai- selle moni- jäseniselle toimielimelle

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Lukiolaki (714/2018)	41.2 §	Opetusta häiritsevän opiskelijan määrääminen poistumaan luokahuoneesta tai muusta opetustilasta	oppituntia tai opetustilaisuutta pitävä opettaja	ei
	41.2 §	Häiritsevän opiskelijan määrääminen poistumaan oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta	rehtori tai opettaja	ei
	41.3 §	Opiskelijan opetukseen osallistumisen epääminen	rehtori	ei
	53 §	Uudesta arvioinnista päättäminen	koulun rehtori tai opiskelijan opettajat yhdessä	ei
	56 §	Koulutuksen arviointiin liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
Valtioneuvoston asetus lukiokou- lutuksesta (810/2018)	12 §	Opintojaksojen laajuus	kunta/ kuntayhtymä	on
Varhais- kasva- tuslaki (540/2018)	1 §	Päiväkoti-, perhepäivähoito- ja avoin varhaiskasvatus toiminnan järjestäminen	kunnan toimielin	on
	5 §	Varhaiskasvatuksen järjestämistapoihin liittyvä päätöksenteko	kunnan toimielin	on
	13 §	Vuorohoidon järjestäminen	kunnan toimielin	on
	14 §	Lapsen kotihoidon tukeen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisään liittyvä päätöksenteko	kunta	on
	15 a §	Lapsen tehostettu tuki Lapsen erityinen tuki	kunnan toimielin	on
	15 c §	Lapsen tukipalvelut	kunnan toimielin	on
	18 §, 62 §	Lapsen varhaiskasvatusoikeutta ja varhaiskasvatukseen ottamista koskeva päätöksenteko	kunnan toimielin	on
	22 §	Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman hyväksyminen	kunnan toimielin	on
	24 §	Varhaiskasvatuksen arviointiin liittyvä päätöksenteko	kunnan toimielin	on

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016)	1 §, 4 §	Kunnan päiväkodissa tai perhepäivähoidossa järjestämästä varhaiskasvatuksesta perittävää asiakasmaksua koskeva päätöksenteko	kunta	kuntalain 14 §:n mukaan maksujen yleisistä perusteista päättää valtuusto, muuten voidaan delegoida
	1 §, 4 §	Muusta kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta ja kunnan tilapäisesti antamasta varhaiskasvatuksesta perittävä maksu	kunta	kuntalain 14 §:n mukaan maksujen yleisistä perusteista päättää valtuusto, muuten voidaan delegoida
	13 §	Maksun perimättä jättäminen ja alentaminen	kunta	on
Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998)	2.1 §	Taiteen perusopetuksen järjestämisestä päättäminen	kunta	on
	2.2 §, 3 §	Taiteen perusopetuksen järjestämisluvan hakeminen	kuntayhtymä	on
	4 §	Yhteistyöstä ja Koulutuksen hankkimisesta päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	5 §	Opetussuunnitelman hyväksyminen kullekin kunnan järjestämälle taiteenalalle Opetussuunnitelman hyväksyminen kullekin kuntayhtymän järjestämälle taiteenalalle	kunta kuntayhtymä	on on
	6 §	Oppilaaksi ottaminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	7 §	Koulutuksen arviointiin liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	12 §	Oppilailta perittävät maksut	kunta/ kuntayhtymä	kuntalain 14 §:n mukaan maksujen yleisistä perusteista päättää valtuusto, muuten voidaan delegoida

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Asetus taiteen perusopetuksesta (813/1998)	2 §	Opetuksen määrästä päättämisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti	kunta/ kuntayhtymä	on
	3 §	Oppilaan arvioinnin uusiminen	opettaja/ opettajat	ei
	3 §	Oppilaan arvioinnin oikaisu	rehtori	ei
Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998)	4 §	Oppilaitoksen ylläpitämisluvan hakeminen Oppilaitosten yhdistämisestä päättämisen	kunta/ kuntayhtymä	on
	6 §	Koulutuksen järjestämiseen liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
		Toimintasuunnitelman hyväksyminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	6 a §	Koulutukseen sisältyvään työssäoppimiseen liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	7 §	Koulutuksen arviointiin liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	14 §, 15 §	Erytisavustusten ja ylimääräisen avustuksen hakeminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	24 §	Opiskelijoilta perittäviin maksuihin liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	kuntalain 14 §:n mukaan maksujen yleisistä perusteista päättää valtuusto, muuten voidaan delegoida
Laki vapaasta sivistystyöstä 7 a luku – oppivelvollisille suunnattu koulutus (1219/2020)	25 b §	Koulutuksen järjestämistä, laajuutta koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
		Koulutuksen suoritusaikaa koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	25 c §	Opetussuunnitelman hyväksyminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	25 d §	Oppilaaksi ottamista ja valintaperusteita koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
	25 e §	Hakumenettelyistä ja –ajoista päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	25 g §	Todistusten antaminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	25 h §	Opiskeluoikeuden alkamiseen liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	25 i §	Opiskelijan eronneeksi katsomiseen liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	25 j §	Kurinpitoa koskeva päätöksenteko (kts. lukiolaki 41 §)	kunta/ kuntayhtymä	on
	25 k §	Arvioinnin uusiminen	rehtori	ei
Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017)	11 §	Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suoritus-aika	kunta/ kuntayhtymä	on
	21 §	Kokeiluluvan hakeminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	22 §	Tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan hakeminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	23 §	Koulutuksen ja tutkintojen tarjonnasta ja sen kohdentumisesta päättäminen järjestämisluvan rajoissa	kunta/ kuntayhtymä	on
	30 §	Koulutuksen hankintaa koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	31 §	Maksullista palvelutoimintaa koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	33 §, 36 §	Tilaukoulutuksen järjestämistä ja maksuja koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	kuntalain 14 §:n mukaan maksujen yleisistä perusteista päättää valtuusto, muuten voidaan delegoida
	35 §, 36 §	Tutkintokoulutuksen järjestämistä ja maksuja koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	kuntalain 14 §:n mukaan maksujen yleisistä perusteista päättää valtuusto, muuten voidaan delegoida
	37 §	Hakumenettelyt	kunta/ kuntayhtymä	on
	39 §	Opiskelijaksi ottamisen perusteet: pääsy- ja soveltuvuuskoeket	kunta/ kuntayhtymä	on

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi-mahdollisuus
	43 §	Opiskelijaksi ottaminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	47 §	Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	54 §	Osaamisen arvioijien nimeämistä koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	55 §	Arvioinnin tarkistaminen	arvioijat	ei
		Tutkintokoulutuksen opiskelijan arvioinnin oikaisu	ao. työelämätoimikunta	ei
		Valmentavan koulutuksen opiskelijan arvioinnin oikaisu	rehtori	ei
	57 §	Todistuksen antaminen tutkinnon suorittamisesta	kunta/ kuntayhtymä	on
	58 §	Todistuksen antaminen työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittamisesta	kunta/ kuntayhtymä	on
	59 §	Todistuksen antaminen koulutukseen osallistumisesta	kunta/ kuntayhtymä	on
	62 §	Tutkintokoulutuksen sisällöstä ja toteuttamisesta päättäminen tutkinnon perusteiden mukaisesti	kunta/ kuntayhtymä	on
		Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä päättäminen koulutuksen perusteiden mukaisesti	Kunta/ kuntayhtymä	on
		Muun ammatillisen koulutuksen sisällöstä, toteuttamisesta ja laajuudesta päättäminen, alakohtainen sääntely huomioiden	Kunta/ kuntayhtymä	on
	63 §	Oppimisvalmiuksia tukevien opintojen järjestämisestä ja sisällöstä päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	64 §, 65 §, 67 §	Opiskelijan erityisestä tuesta ja osaamisen arvioinnin mukauttamisesta päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	66 §, 67 §	Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	68 §	Opetuksen julkisuuden rajoittaminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	8 luku	Oppisopimuskoulutukseen liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	8 luku	Koulutusopimukseen liittyvä päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
	80 §	Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman hyväksyminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	80 §	Järjestyssääntöjen ja muiden järjestysmääräysten hyväksyminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	81 §	Opiskeluoikeuden peruuttaminen	koulutuksen järjestäjän asettama 93 §:ssä tarkoitettu toimitielin	ei
	83 §	Opiskeluoikeuden palauttaminen	koulutuksen järjestäjän asettama 93 §:ssä tarkoitettu toimitielin	ei
	84 §	Huumausainetestin esittämismahdollisuudesta päättäminen	kunta / kuntayhtymä	on
	85 §, 86 §	Kirjallinen varoitus opiskelijalle	rehtori	ei
	85 §	Opiskelijan määräaikainen erottaminen oppilaitoksesta (enintään 1 vuosi)	koulutuksen järjestäjän asettama 93 §:ssä tarkoitettu toimitielin	Muun kuin oppivelvollisen opiskelijan osalta korkeintaan 3 kk määräaikaisesta erottamisesta päättäminen voidaan delegoida rehtorille
	85 §	Oppivelvollisen opiskelijan määräaikainen erottaminen oppilaitoksesta (enintään 3 kk)	koulutuksen järjestäjän asettama 93 §:ssä tarkoitettu toimitielin	ei
	85 §, 87 §	Opiskelijan määrääminen poistumaan luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta	rehtori tai opettaja	ei
	85 §, 87 §	Opiskelijan määrääminen poistumaan koulutuksen järjestäjän järjestämästä tilaisuudesta	rehtori tai opettaja	ei
	85 §	Opiskelijan opetukseen osallistumisen epääminen	rehtori tai opettaja	ei

Säädös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
	86 §	Opiskelijan erottaminen asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi	koulutuksen järjestäjän asettama 93 §:ssä tarkoitettu toimielin	Muun kuin oppivelvollisen opiskelijan osalta korkeintaan 3 kk määräaikaisesta erottamisesta päättäminen voidaan delegoida rehtorille
	93 §	Toimielimen asettamisesta päättäminen, toimielimen toimintatavat ja päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on
	96 §	Opiskeluoikeuden väliaikainen keskeyttäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	97 §	Opiskelijan eronneeksi katsominen	kunta/ kuntayhtymä	on
	103 §	Asuntolatoiminnan järjestämisestä päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	104 §	Asuntolapaikan myöntämisperusteista ja asuntolapaikan myöntämisestä päättäminen	kunta/ kuntayhtymä	on
	105 §	Opiskelijoilta perittävät maksut	kunta/ kuntayhtymä	kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää maksujen yleisistä perusteista muuten voidaan delegoida
	106 §	Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamista ja opiskelijakuntaa koskeva päätöksenteko	kunta/ kuntayhtymä	on

VII

Työvoimapalvelut ja kotoutumisen edistäminen

Työvoimapalveluita ja kotoutumisen edistämistä koskevassa luvussa käydään läpi työvoimapalveluiden järjestämistä koskeva laki (380/2023) (jälj. Järjestämislaki tai JärjL), kotoutumisen edistämistä koskeva laki (383/2023) (jälj. KotoL) sekä laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (383/20223) (jälj. TyM-laki). Ne tulevat voimaan 1.1.2025, kun työvoimapalveluiden järjestäminen siirtyy kokonaan kuntien vastuulle. Samalla kuntien vastuulle siirtyy myös vastuu kokoutujien työvoimapalveluista sekä vastuu työvoiman ulkopuolella olevien kotoutujien kotoutumispalveluista.

Työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyy lisäksi monia muita lakeja, kuten esimerkiksi laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta (897/2009 siihen lailla 382/2023 tehtyine muutoksineen, jotka tulevat voimaan 1.1.2025) (jälj. ELY-laki).

Ennen työvoimapalveluiden siirtoa kunnat ovat voineet järjestää kunnan yleisen toimivallan sallimissa rajoissa vapaaehtoisena tehtävänä työllisyyspalveluita. Tällaisilla palveluilla on edistetty paitsi työllisyyden positiivista kehittymistä ja myös kunnan elinvoimaa. Kunnilla voi jatkossakin olla lakisääteisten työvoimapalveluiden lisänä ja tukena myös työllisyyttä ja kunnan elinvoimaa edistäviä vapaaehtoisesti tuotettuja lisäpalveluita. Keskitymme Delegointioppaassamme kuitenkin ennen kaikkea kunnan lakisääteisiä työvoimapalveluita koskeviin tehtäviin ja niiden järjestämiseen ja delegointimahdollisuuksiin, koska lähinnä niihin liittyy sellaista julkisen vallan käyttöä, jotka edellyttävät erityisiä toimivaltamääräyksiä kunnan hallintosäännössä.

Kunnan työvoimaviranomainen ja päätösvallan delegoiminen

Kunnan työpalveluiden hallinnon järjestäminen on työvoimapalveluiden järjestämislaissa (JärjL) jätetty kuntalain varaan. Laissa ei siis anneta tarkempia määräyksiä esimerkiksi siitä, mikä toimielin tai viranhaltija on oikeutettu tekemään tiettyjä laissa säädettyjä ratkaisuja. Laissa on kuitenkin määritelty työvoimaviranomainen, jolla lain 3 §:n mukaan tarkoitetaan *sitä kunnan tai kuntayhtymän viranomaista, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä sekä viran-*

omaista, jolle 13 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla on siirretty tämän lain mukaisia viranomaistehtäviä.

Järjestämislain 12 §:n mukaan kunta voi järjestää tämän lain mukaan kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Edellä olevasta johtuen *työvoimaviranomaisia* ovat:

- yksittäisen kunnan, joka järjestää palvelut itse, toimielin, jolle ao. kunnan valtuusto on delegoinut hallintosäännössä toimivallan työvoimapalvelujen järjestämiseen
- yhteistoiminta-alueella kuntien yhteistoimintasopimuksessa sopima toimielin; käytännössä useimmiten kuntalain 52 §:n nojalla perustettu yhteinen toimielin (ltk, johtokunta, jaosto tms.) , joka perustetaan ns. vastuukunnan hallintoon
- yhteistoimintasopimuksella sovitun kuntayhtymän ao. toimielin.

Yhteistoiminta-alueen muulla kunnalla ei siis ole toimivaltaa järjestämislain mukaisiin tehtäviin, ellei toimivaltaa ole ao. kunnan viranhaltijalle delegoitu kuntalain 54 §:n sopimuksella: Sopimus tehdään vastuukunnan ja viranhaltijan työnantajakunnan välillä.

Järjestämislaissa tai kotoutumisen edistämistä koskevassa laissa taikka muusakaan työvoimapalveluiden tuottamiseen liittyvässä laissa ei muutoin oteta kantaa toimivaltaiseen viranomaiseen. Järjestämislaissa puhutaan kautta linjan, että ”työvoimaviranomainen järjestää” työnhakijalla alkuhaastattelun, työnhakukeskustelun, ohjausta jne. tai ”työvoimaviranomainen” ohjaa hakemaan jotain, arvioi palvelutarpeen jne. Laeissa ei sen sijaan todeta, että tietty viranomainen tai viranhaltija tekisi vaikkapa tiettyjä laissa säädettyjä päätöksiä esimerkiksi etuuksista tai muusta asiasta.

Näin ollen valtuusto voi delegoida sillä olevaa ”työvoimaviranomaisen” toimivaltaa hallintosäännöllään ja kuntalain 91 §:n nojalla (ks. luku II *Päätös ja toimivallan siirtäminen kuntalain mukaan*).

Päätösvallan delegoinnin kannalta ongelmallisia voisivat olla ne asiat, joissa tulee sovellettavaksi kuntalain 91 § 3 momentti, jonka mukaan toimivalta sellaisessa asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä, voidaan siirtää vain toimielimelle. Päätösvaltaa ei siis em. asioissa voida siirtää viranhaltijalle.

Päätöksen ottaminen ylemmän toimielimen käsiteltäväksi eli otto-oikeus

Koska työvoimalainsäädännön tehtävät voidaan pääsääntöisesti delegoida kuntalain perusteella, otto-oikeuttakin on lähtökohtaisesti mahdollisuus käyttää.

Kuntalain 92 §:n mukaan kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija voivat ottaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi asian, joka on tämän lain nojalla siirretty kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tai kunnanhallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen. Jos työvoimapalveluita koskevia asioita käsittelee esimerkiksi vastuukunnassa kunnanhallituksen alainen lautakunta / johtokunta / jaosto, kunnanhallituksella on otto-oikeus jaoston päätökseen, ellei otto-oikeutta ole nimenomaisesti poissuljettu hallintosäännössä.

Silloin, kun on kysymys asioista, jotka ovat kuntalain 51 §:n mukaisesti siirretty käsiteltäväksi kuntien yhteiselle toimielimelle, otto-oikeus voidaan sulkea pois, jos yhteistoimintasopimuksen osapuolena olevat kunnan näin sopivat. Kysymys on siis tilanteista, joissa kuntien on yhteisellä sopimuksella tullut muodostaa yhteinen työvoima-alue. Vastuukunnan kunnanhallituksella on otto-oikeus yhteisen toimielimen päätöksiin, elleivät työllisyysalueen kunnat ole nimenomaisesti sopineet otto-oikeuden poissulkemisesta.

Kuntalain 92 §:n 2 momentin mukaan hallintosäännössä voidaan määrätä, että otto-oikeus koskee vastaavasti lautakuntia, niiden puheenjohtajia tai hallintosäännössä määrättyä kunnan viranhaltijaa asianomaisen lautakunnan alaisen viranomaisen tai lautakunnan jaoston toimivaltaan siirretyissä asioissa, jollei kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja tai 1 momentissa tarkoitettu hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija ole ilmoittanut asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Jos esimerkiksi työllisyysalueen yhteiselle toimielimelle halutaan antaa otto-oikeus vaikkapa sen alaisen viranhaltijan päätöksiin, tästä tulee ottaa hallintosääntöön nimenomainen määräys. Työllisyysalueen kuntien on syytä nimenomaisesti sopia tällaisesta mahdollisuudesta.

Kuntalain 92.5 § kohdan mukaan otto-oikeutta ei kuitenkaan ole yksilöön kohdistuvissa opetustoimen, terveydenhuollon tai sosiaali-toimen asioissa. Kuntalaissa ei ole määrätty, mitä nämä yksilöä koskevat asiat tarkalleen ottaen ovat. Myös työvoimapalveluissa ja kotoutumislain palveluissa on pääosin kysymys yksilöä koskevista päätöksistä. Näitä ei kuitenkaan toistaiseksi ole mainittu kuntalaissa erikseen. Siten tällaisetkin päätökset ovat lähtökohtaisesti otto-oikeuden alaisia päätöksiä. Päätöksiä tehnevät kuitenkin yleensä yksittäiset viranhaltijat, joiden päätöksiin ei otto-oikeutta yleensä ole muutoinkaan, ellei otto-oikeuden käyttämisestä ole nimenomaisesti sovittu, ja otettu säännös myös (vastuu)kunnan hallintosääntöön.

VIII

Talous- ja yleishallinto, asuntotoimi, maatalouslomitus, hankinnat sekä vaalit

Tämän otsikon alle on koottu talous- ja yleishallintoon kuuluvia keskeisiä säännöksiä sekä joukko erityislakeja, kuten maataloustoimitusta koskeva laki ja vaalilainsäädäntö. Luettelo ei ole siis kaiken kattava.

Kunnan taloustoimen alle on kerätty verotuslainsäädäntöä. Kuntalain 111 § mukaisen tehtäväjaon mukaisesti kunnan verotuksen perusteista eli veroprosenteista päättäminen kuuluu kuntalain mukaan kunnanvaltuustolle eikä valtuusto voi siirtää toimivaltaansa tällaisessa asiassa. Verotusta koskevassa lainsäädännössä, kuten esimerkiksi verotusmenettelystä annetussa laissa, säädetään usein vain kunnan, eikä tietyn kunnallisen toimielimen, velvollisuuksista ja oikeuksista. Tämä tarkoittaa, että kunnalla on näiden asioiden osalta mahdollisuus delegoida päätösvaltaa, jolloin myös ylempi toimielin voi kuntalain nojalla käyttää otto-oikeutta.

Pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa säädetään, että kunnanvaltuuston tulee tehdä esitys AVI:lle pysäköinninvalvonnan hoitamisesta. Lisäksi ko. laissa säädetään kunnallisen pysäköinninvalvojan ja -tarkastajan tehtävistä, eikä niitä ole mahdollista delegoida. Toimivaltaa ei ole siirretty kuntalain perusteella, joten otto-oikeutta pysäköinninvalvojan ja -tarkastajan päätöksiin ei ole. Muutoin ko. laissa säädetään vain kunnan tehtävistä, jotka siis voidaan delegoida.

Maatalouslomituslain mukaiset lomitusta koskevat päätökset tekee vastuuhenkilö. Hänelle kuuluvaa toimivaltaa ei voida delegoida, eikä hänen päätöksiinsä voida käyttää kuntalain 92 § mukaista otto-oikeutta. Ko. laissa säädetään kuitenkin, että kunnan on, ennen tällaisen vastuuhenkilön nimittämistä, päätettävä lomituspalveluiden järjestämisen periaatteista.

Hankintalainsäädännössä säädetään ainoastaan, että hankintayksikön, eli kuntien tapauksessa kunnan viranomaisen, on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuksista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Toisin sanoen julkisista hankinnoista ja käyttö-oikeussopimuksista annettu laki lähtee siitä, että kunta saa itse päättää mikä

kunnan viranomaisen hoitaa hankinnat, jolloin päätösvaltaa hankinta-asioissa on delegoitavissa ja kunnanhallitus (ja mahdollinen muu toimielinkin) voi myös käyttää otto-oikeutta hankintapäätökseen.

Vaalilainsäädännöstä on mukaan otettu ne asiat, joista päättää kunnanvaltuusto, -hallitus tai keskusvaalilautakunta. Vaaleja koskevissa asioissa toimielimet käyttävät lakisääteistä päätösvaltaa, eikä toimivaltaa ole siten siirretty kuntalain perusteella. Näin ollen vaaliasioissa ei myöskään ole otto-oikeutta.

Säännös	Pykälä	Asia	Viranomaisen	Delegointi-mahdollisuus
L verotusmenettelystä	62, 64 §	Muutoksenhaku verotuspäätökseen	kunta	on
KiinteistöveroL	11–14 §	kiinteistöveroprosenttien määrääminen	kv	ei
	26 §	muutoksenhakuoikeus kiinteistöveroasioissa	kunta (verovelvollinen)	on
L verohallinnosta	19 §	oikaisulautakuntien jäsenten valinta	kunta	on
L pysäköinninvalvonnasta	3.1 §	Lausunto sisäasiainministeriölle pysäköintivirhemaksun suuruudesta	kunta	on
	4.3 §	Rengaslukkokorvaustaksasta päättäminen	kunta	on
	10.3 §, 11.3 §	Esitys AVI:lle pysäköintivalvonnan hoitamisesta sekä esitys luvan peruuttamisesta ja luvan ehtojen muuttamisesta	kv	ei
	10.4 §	kunnallisen pysäköintinvalvojan asettaminen	kunta	on
	13 §	kunnallisen pysäköintinvalvojan ja -tarkastajan tehtävät	ko. valvoja ja tarkastaja	ei
ArkistoL	9 §	arkistotoimen järjestäminen, arkistointivastavaan nimeäminen	kh	kh voi määrätä
L asunto-olojen kehittämisestä	6 §	asunto-ohjelman vahvistaminen	kv	ei
Arava-rajoituslaki	8 §	ilmoitusvelvollisuus luovutuksista	kunta	on
	13 §	hakemus vuokratalon muuttamisesta asunto-osakeyhtiötaloksi	kunta	on
	19 §	lainan irtisanominen	kunta	on

Säännös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
Maatalous- yrittäjien lomituspä- velulaki	10, 12 §	Paikallishallinnon jär- jestämisen periaatteis- ta päättäminen	kunta (eläkelaitoksen kanssa)	on
	10.3 §, 11 §	Paikallisyksikön (kunnan) lomituspä- velulain mukaisten hallintotehtävien hoitaminen ja niiden edellyttämä päätök- senteko	kunnassa määrätty vastuuhenkilö	ei
	15 §	päätös lomituspä- velujen järjestämisestä	kunta	on
Laki julki- sista han- kinnoista ja käyttö- oikeussopi- muksista	123 §	Hankintapäätöksen tekeminen (ja sitä edeltävät valmistelu- päätökset)	Hankinta-yksikkö (kunta)	on
VaaliL	8 §	äänestysalueiden määrääminen ja tar- kastaminen	kv	ei
	8 §	äänestysaluejaon tarkastaminen, mikäli ministeriö päättänyt kuntajaon muuttami- sesta	kh	ei
	9 §	vaalipäivän ja ennak- koäänestyspaikkojen määrääminen	kh	ei
	9 §	digi- ja väestötietovi- raston ylläpitämään äänestyspaikkarekiste- riin tehtävien merkin- töjen huolehtiminen	kh	ei
	13 §	kunnan keskusvaali- lautakunnan asetta- minen	kv	ei
	15 §	vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan aset- taminen	kh	ei
	17 §	vaalitoimitsijoiden määrääminen koti- maan yleiseen ennak- koäänestyspaikkaan	keskusvaaliltk	ei
	31 §	kunnallisvaalien ehdokashakemusten käsittely	keskusvaaliltk	ei
	34 §	kunnallisvaalien asia- kirjojen jättämisestä	keskusvaaliltk	ei

Säännös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
VaaliL	35 §	kunnallisvaalien asia- kirjojen tarkistaminen	keskusvaaliltk	ei
	36 §	huomautukset ehdo- kashakemuksista ja vaaliasiakirjoista vaali- asiamiehelle	keskusvaaliltk	ei
	37 §	ehdokasjärjestyksen määräminen	keskusvaaliltk	ei
	39 §	ehdokashakemusten ratkaiseminen	keskusvaaliltk	ei
	41 §	ehdokaslistojen yhdis- telmien laatiminen	keskusvaaliltk	ei
	44 §	ehdokaslistojen yhdis- telmän tiedoksisaatta- minen	keskusvaaliltk	ei
	48 a §	varmistaminen, että kaikissa ennakkoää- nestyspaikoiksi määrä- tyissä paikoissa on ennakkoäänestystä varten asianmukainen ennakkoäänestystila ja tarvittava kalusto.	keskusvaaliltk	ei
	49 §	ennakkoäänestyksestä ilmoittaminen	keskusvaaliltk	ei
	53 §	vaalileimasinten toi- mittaminen yleisten ennakkoäänestyspaik- kojen vaalitoimitsijoille sekä vaalitoimikunnil- le (Helsingissä myös ulkoasiainministeriölle)	keskusvaaliltk	ei
	63 §	ennakkoäänestysasia- kirjojen tarkistaminen	keskusvaaliltk	ei
	64 §	vaalikuorten toi- mittaminen vaali- piirilautakunnalle eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa	keskusvaaliltk	ei
	66 g §	kirjeäänestysasiakirjo- jen tarkastaminen	keskusvaaliltk	ei
	67 §	vaalipäivän äänestyk- sestä ilmoittaminen	keskusvaaliltk	ei
	69 §	äänestystilasta huo- lehtiminen vaalipäi- vänä	keskusvaaliltk	ei
	70 §	valmistavat toimenpi- teet vaalipäivänä	keskusvaaliltk	ei

Säännös	Pykälä	Asia	Viranomainen	Delegointi- mahdollisuus
VaaliL	80 §	tiedottaminen alustavan ääntenlaskennan tuloksesta	keskusvaaliltk (ja vaaliltk)	ei
	82 §	vaalisalaisuuden turvaaminen pienillä äänestysalueilla	keskusvaaliltk	ei
	84 §	tuloksen laskennasta vastaaminen	keskusvaaliltk	ei
	93 §	uusien varavaltuutettujen määrääminen	keskusvaaliltk (valtuuston pj:n pyynnöstä)	ei
	95 §	kunta- ja aluevaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen sekä tuloksesta tiedottaminen	keskusvaaliltk	ei
	98 §	kunta- ja aluevaalien tuloksen merkitseminen pöytäkirjaan	keskusvaaliltk	ei
	104 §	kuntavaaleissa hallintotuomioistuimen päätöksestä tiedoksi antaminen	keskusvaaliltk	ei
	106 §	valituksen johdosta uusittavien kuntavaalien vaalipäivän määrääminen	keskusvaaliltk	ei
	143 l §	vaalien tuloksen vahvistaminen aluevaaleissa	keskusvaaliltk	ei
	145 §	kunnassa valittavien valtuutettujen lukumäärästä kuuluttaminen	keskusvaaliltk	ei
	157 §	valtuutettujen valitseminen vaaleja toimittamatta	keskusvaaliltk	ei
	159 §	esitys uuden kunnallisvaalien ajasta	kv	ei

Aiheesta lisää

Lue lisää aiheesta verkkopalvelustamme:

[Päätöksentekojärjestelmän lähtökohdat](#)

[Kuntalaki ja kunnan hallintosääntö](#)

[Otto-oikeus](#)

[Kuntaliitokset ja kuntajakoselvitykset](#)

[Rakennetun ympäristön lainsäädäntö eheäksi ja toimivaksi](#)

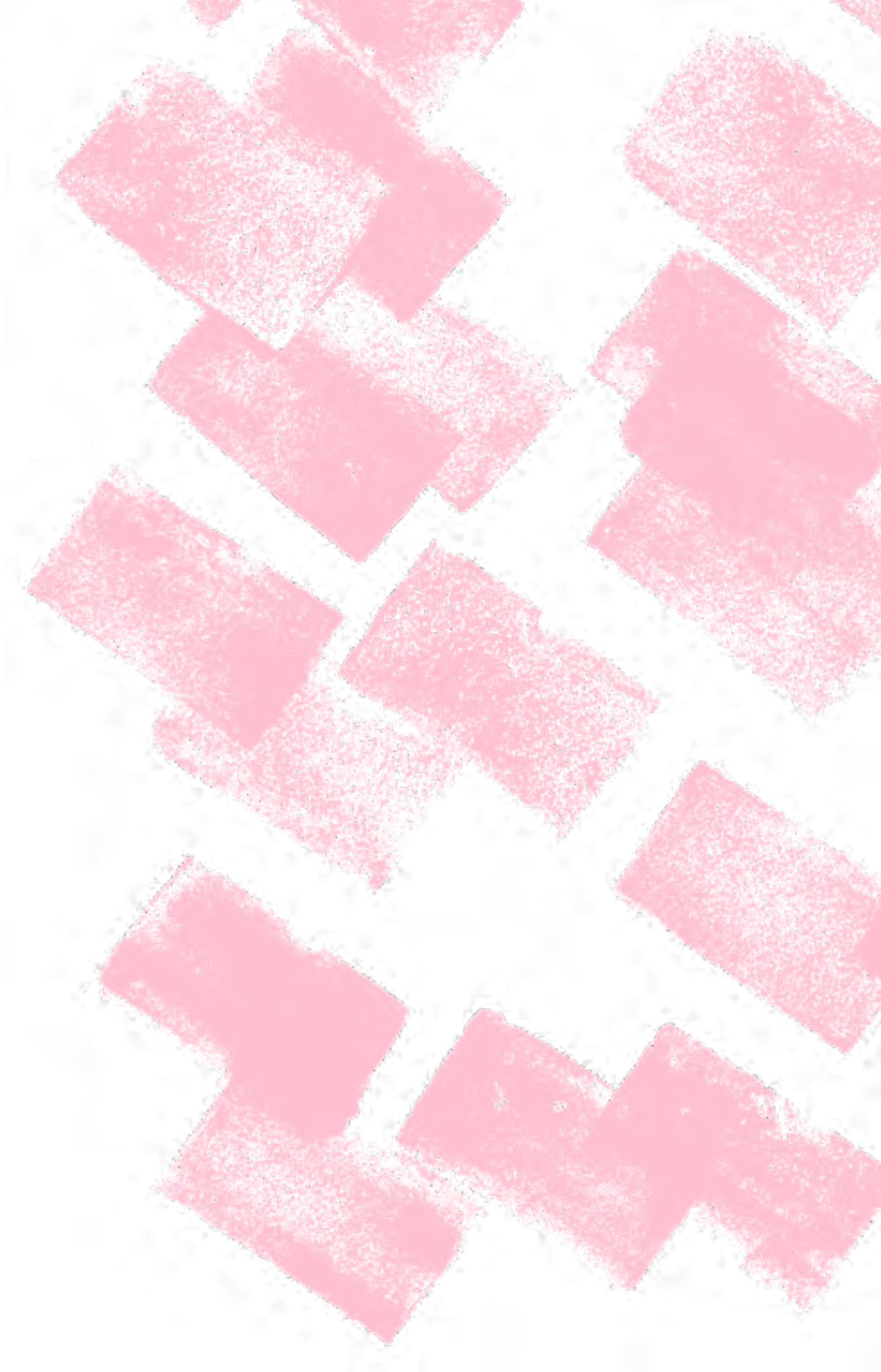
[Rakennusvalvonta](#)

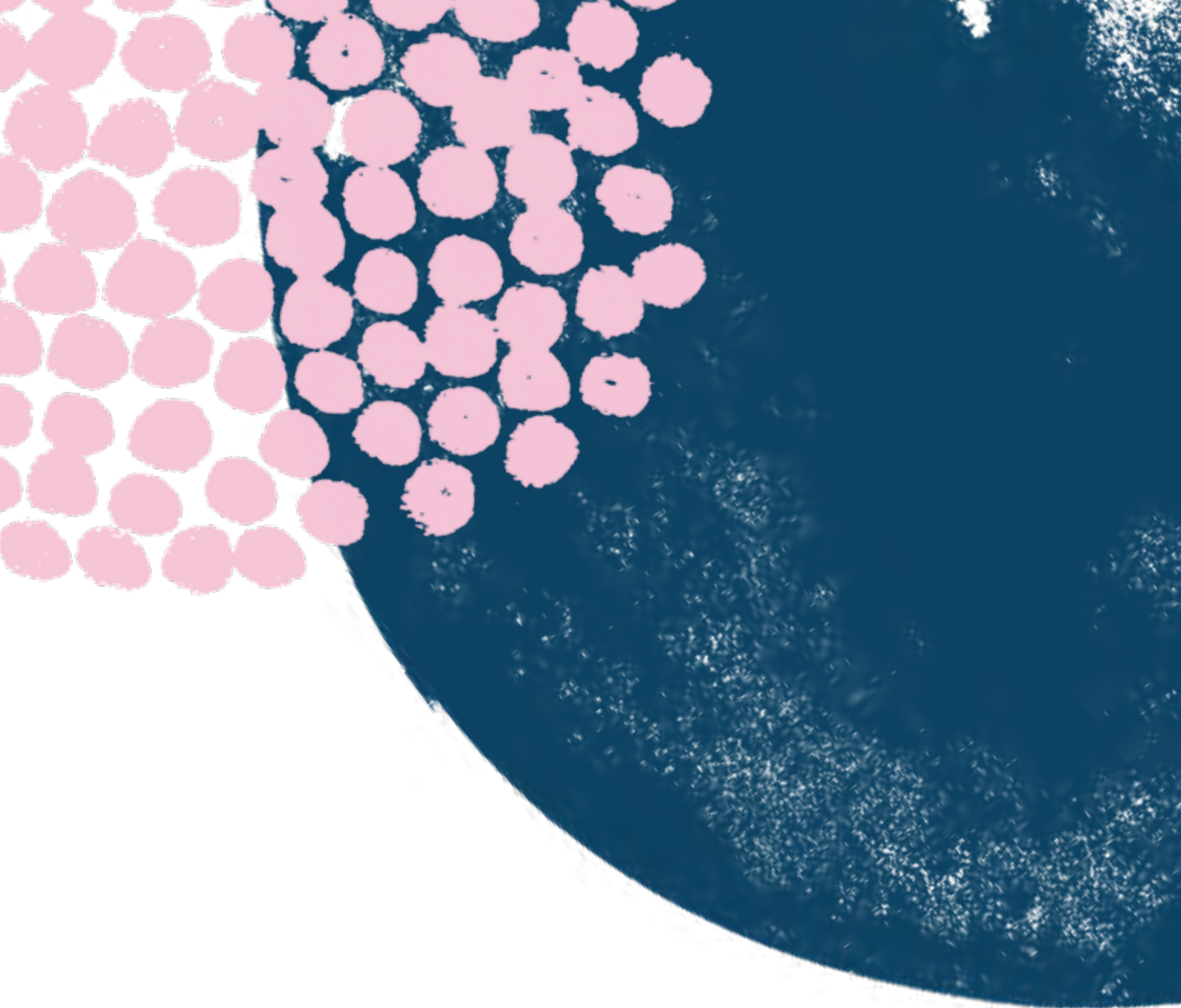
[Ympäristönsuojelu](#)

[Opetus- ja kulttuuritoimen lakiasiat](#)

[Kuntien yhteinen toimielin: yhteistoimintasopimuksessa määrättävät asiat](#)

[Vaalit](#)

Delegointiopas: Päätös- ja toimivallan siirtäminen kunnassa

Helsinki 2024